

Byggande för gemenskap

- en studie av bostadsblandningens roll för social sammanhållning

Författare
Alva Lo Svensson och Axel Rosin

Handledare
Erik Elldér

Kandidatuppsats i Kulturgeografi
VT2024

Institutionen för ekonomi och samhälle
Avdelningen för Kulturgeografi
Handelshögskolan vid
Göteborgs Universitet

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Uppsats/Examensarbete:	15 högskolepoäng
Nivå:	Kandidat
Kurs:	KGG320
Termin/år:	VT2024
Handledare:	Erik Elldér
Examinator:	Robin Biddulph
Nyckelord:	social sammanhållning, social blandning, bostadsblandning, blandningsstrategier, segregation
Antal ord:	15 504

Sammanfattning

Utifrån ett planerings- och policyperspektiv finns det en stark uppfattning om att bostadsblandning på grannskapsnivå kan bidra till en ökad social sammanhållning och en högre livskvalitet för de boende i dessa grannskap. Bland forskare råder det däremot en oenighet kring hur starkt sambandet mellan bostadsblandning och social sammanhållning verkligen är, då studier uppvisar varierade resultat. Denna studie ämnar att undersöka social sammanhållning i urbana grannskap som tidigare dominerats av hyresrätter, men som sedan millennieskiftet blandats upp med andra bostadstyper. För att besvara studiens forskningsfrågor användes en kvantitativ metod i form av en digital enkätundersökning. Studieområdena omfattades av tre bostadsblandade bostadsområden i Sveriges två största storstadsområden; Stockholm och Göteborg. Det insamlade materialet har analyserats utifrån tre dimensioner av social sammanhållning: *sociala relationer*, *inställning till det kollektiva* samt *identitet & platsanknytning*. Resultatet visade att det fanns en relativt god sammanhållning inom de undersökta områdena. Däremot pekade lite mot att detta skulle bero på bostadsblandning då graden av umgänge över de olika bostadstyperna var relativt låg. Samtidigt fanns det en variation i resultatet mellan olika demografiska grupper, oberoende av bostadstyp. Det gick även att urskilja ett samband mellan fler och/eller djupare relationer inom bostadsområdet och en högre grad av upplevd social sammanhållning, särskilt vad gällde dimensionerna sociala relationer och identitet & platsanknytning.

Keywords: social cohesion, social mix, housing mix, tenure mix, social mix policy, segregation

Abstract

From a planning and policy perspective, there is a strong belief that mixed housing at neighbourhood level can contribute to an increased social cohesion and a higher quality of life for residents in these neighbourhoods. But there is disagreement among researchers regarding how strong the connection between residential mixing and social cohesion really is, as studies shows varying results. This study intends to investigate social cohesion in urban neighbourhoods that were previously dominated by rental units, but which since the turn of the millennium have been mixed up with other types of housing. To answer the study's research questions, a quantitative method was used in the form of a digital survey. The study areas includes three mixed residential areas in Sweden's two largest metropolitan areas; Stockholm and Gothenburg. The findings from the survey has been analysed based on three dimensions of social cohesion: *social relations*, *orientation towards the common good* and *identity & place attachment*. The result indicated that there was a relatively good social cohesion within the studied areas. On the other hand, there was little evidence that this would be due to housing mix, as the degree of interaction across the different housing types was relatively low. At the same time, there was a variation in the results between different demographic groups, regardless of housing type. It was also possible to discern a connection between more and/or deeper relationships within the residential area and a higher degree of perceived social cohesion, particularly regarding the dimensions of social relations and identity & place attachment.

Förord

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till Erik Elldér, som med en trygg hand väglett oss genom arbetets gång. Erik har under uppsatsskrivandet bidragit med sakliga och givande kommentarer, såväl som tips på förbättringar för att uppnå bästa möjliga resultat.

Vi vill också tacka alla boende i de studerade områdena för deras medverkan i enkätundersökningen samt de bostadsbolag och bostadsrättsföreningar som hjälpte oss att förmedla enkätinbjudan.

Vi hoppas att du som läsare kommer finna uppsatsen intressant och lärorik.

Alva Lo Svensson & Axel Rosin

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemformulering.....	1
1.3 Syfte.....	3
2. Teori och kunskapsöversikt	3
2.1 Teori.....	4
2.1.1 Social sammanhållning.....	4
2.1.2 Blandningspolitik och blandningsstrategier.....	5
2.1.3 Lokalt engagemang i blandade bostadsområden.....	7
2.2 Kunskapsöversikt.....	7
2.3 Sammanfattning och kunskapsluckor.....	10
3. Metod	10
3.1 Val av studieområde.....	11
3.2 Utformning av enkätundersökning.....	15
3.3 Population och urval.....	16
3.4 Metod för datainsamling.....	17
3.5 Metod för analys.....	18
3.6 Etiska överväganden.....	20
4. Resultat	20
4.1 Urvalets sociodemografiska sammansättning.....	21
4.2 Sociala relationer & inställning till det kollektiva.....	22
4.3 Identitet och platsanknytning.....	29
4.4 Relationsindex.....	31
4.5 Övergripande tendenser och mönster.....	32
5. Diskussion	33
5.1 Diskussion av resultat.....	33
5.1.1 Sociala relationer och inställning till det kollektiva.....	33
5.1.2 Platsanknytning och identitet.....	36
5.2 Diskussion av metod.....	38
5.3 Policyimplikationer.....	39
5.4 Förslag på framtida forskning.....	40
6. Slutsats	40
Litteratur	42
Bilagor	46
Bilaga 1: Introduktionsbrev.....	46
Bilaga 2: Enkät.....	47

Tabell- och figurförteckning

Tabell 3.1: Tabell innefattande gator i respektive undersökta bostadsområde.....	12
Tabell 3.2: Tabell över demografiska data uppdelat efter stadsdel/primärområde.....	15
Tabell 3.3: Tabell över relationsindex.....	20
Tabell 4.1: Tabell över urvalets sociodemografiska sammansättning.....	21
Tabell 4.2: Medelvärde för ett urval frågor kopplade till dimensionen sociala relationer efter utvalda boendegrupper i sina respektive kategorier.....	23
Tabell 4.3: Medelvärde för frågor kopplade till dimensionen inställning till det kollektiva uppdelat efter utvalda boendegrupper i sina respektive kategorier.....	27
Tabell 4.4: Medelvärde för frågor kopplade till dimensionen identitet och platsanknytning efter utvalda boendegrupper i sina respektive kategorier.....	29
Tabell 4.5: Tabell över antal respondenter i respektive nivå av relationsindex.....	31
Figur 3.1: Karta över bostadsområdet "Decenniumplan" i Södra Kortedala, Göteborg.....	13
Figur 3.2: Karta över bostadsområdet "Lavetten" i Rissne, Sundbyberg.....	13
Figur 3.3: Karta över bostadsområdet "Mjölner" i Rissne, Sundbyberg.....	14
Figur 4.1: Cirkeldiagram som visualiserar hur samtliga respondenter anser att interaktionen med sina grannar brukar te sig.....	25
Figur 4.2: Cirkeldiagram som visualiserar hur ofta respondenten umgås med människor som bor i samma upplåtelseform som de gör.....	26
Figur 4.3: Cirkeldiagram som visualiserar hur ofta respondenten umgås med människor som bor i en annan upplåtelseform än de gör.....	26
Figur 4.4: Stapeldiagram som visualiserar medelvärde på frågor rörande sociala relationer utifrån relationsindex.....	31
Figur 4.5: Stapeldiagram som visualiserar medelvärde på frågor rörande identitet och platsanknytning utifrån relationsindex.....	32
Figur 5.1: Medelvärde av frågor gällande umgänge utifrån frågan om respondenten har barn eller inte.....	35

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Boendesegregationen i Sverige har sedan 1990-talet blivit alltmer omfattande och utbredd (Boverket, 2023a; Nordens välfärdscenter, 2021). Delmos årsrapport från 2021 visade att omkring 60% av Sveriges befolkning år 2018 bodde i en kommun som var mer segregerad jämfört med den genomsnittliga nivån i landet år 1990 (Nordens välfärdscenter, 2021). En kombination av ökade ekonomiska klyftor, en marknadsmässig bostadspolitik och en förändrad etnisk sammansättning tros vara några av de bakomliggande faktorerna till segregationens utveckling (Boverket, 2023a; Petersson, 2001 refererad i Lilja & Pemer, 2010).

Boendesegregationen medför att människor får olika uppväxt- och levnadsvillkor beroende på var de bor. Det är främst människor som bor i områden med socioekonomiska utmaningar som påverkas negativt av segregationen. Att växa upp och bo i ett område med socioekonomiska utmaningar kan bland annat ha en negativ inverkan på individens skolresultat, utbildningsnivå, arbetsmöjligheter, hälsa och välmående. I resursstarka områden kan man istället observera motsatta tendenser. Ett segregerat samhälle gör människor ovana vid att möta individer med andra socioekonomiska förutsättningar än en själv. Detta kan i sin tur påverka känslan av gemenskap, trygghet, tillit och delaktighet och bidra till att skapa ett splittrat samhälle (Boverket, 2023b). Under lång tid har det därför varit vanligt att tillämpa blandningsstrategier, med mål om att skapa en variation i bostadsbeståndet på grannskapsnivå, för att komma till bukt med stadsmässiga problem kopplat till boendesegregationen (Lindemann & Roelofs, 2020).

Med blandningsstrategier avses bland annat omvandlingar av hyresrätter, förtätning genom nybyggnation eller ersättning av befintliga bostadshus med nya. Både i Sverige och internationellt ligger denna typ av strategier till grund för planeringspolicy (Bond m.fl., 2011; Galster, 2007; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2022) och området har därför väckt stort intresse inom det kulturgeografiska forskningsfältet (se exempelvis studier av Andersson m.fl., 2010; Andersson m.fl., 2022; Bergsten & Holmqvist, 2013; Bolt & Van Kempen, 2011; Musterd & Andersson, 2005; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2022).

1.2 Problemformulering

Ur ett policy- och planeringsperspektiv finns det en stark uppfattning om att social blandning, genom bland annat blandade upplåtelseformer och bostadstyper, kan leda till en ökad *social sammanhållning* och i sin tur en högre livskvalitet för boende i urbana områden med socioekonomiska utmaningar (Van Kempen & Bolt, 2009; Bolt & Van Kempen, 2011). Social sammanhållning innebär i grunden ett

samhälle eller en gemenskap som "hänger samman". Ett samhälle där alla delar passar ihop, där man tillsammans arbetar för kollektivets gemensamma mål och välmående, och där det sällan uppstår konflikter mellan olika intressen och grupper (Kearns & Forrest, 2000). Sambandet mellan bostadsblandning, social sammanhållning och en högre livskvalitet bygger på antagandet att ökad social interaktion mellan olika boendegrupper kan bidra till att skapa ett mer integrerat socialt sammanhang, överföring av socialt kapital och i sin tur fler möjligheter för invånare i lägre inkomstklasser (Arthursson, 2002; Bucerus m.fl., 2017; Musterd & Andersson, 2005).

Dessa blandningsstrategier används idag i många svenska kommuner och går att härleda till en offentlig utredning från 1975, i vilken man uppmärksammade segregation som ett utpräglat problem (Andersson m.fl., 2010; SOU 1975:51, s. 50-51). Men sedan dess har forskningen bytt kurs och idag råder en relativt stor enighet bland forskare om att konstruerade sociala blandningar sällan uppnår den önskade sociala sammanhållningen. Det finns studier som undersökt den sociala sammanhållningen i blandade områden som visar på positiva resultat (Allen, 2005; Camina & Wood, 2009), men det finns också studier som snarare visar negativa resultat eller ingen skillnad alls (Bolt & Van Kempen, 2011; Dekker & Bolt, 2005; Uitermark, 2007). Flera forskare menar på att det finns en risk att gentrifieringseffekter uppstår istället, ofta i form av bortträngningar med en förstärkt segregation som följd (Bergsten & Holmkvist, 2013; Davidson, 2008; Lees, 2008).

Det finns flera europeiska exempel på områden som genomgått omvandlingar, där bostadsområden som dominerats av flerfamiljshus med hyresrätter blandats upp med småhus och bostadsrätter. Bijlmermeer i Amsterdam kan ses som en radikal pionjär vad gäller pånyttfödelse av så kallade CIAM-områden (Helleman & Wassenberg, 2004, s. 11), som har gemensamma drag med de svenska miljonprogramsområdena. Projektet i Bijlmermeer innebar bland annat demolering av flertalet höga flerfamiljshus och en omstrukturering i bostadsbeståndet såväl som ägarstrukturen i området. Den befintliga bebyggelsen blandades med småhus och låga flerfamiljshus, varav en stor del av lägenheterna var bostadsrätter (Jörnmark, 2023). Jörnmark lyfter projektet som ett lyckat exempel då man i samband med omstruktureringen även lyckades skapa förutsättningar för ett stort antal arbetstillfällen till följd av anläggningen av ett nytt arenaområde i Bijlmermeer.

Det är intressant att utforska detta ämne, då strategin att bygga småhus och bostadsrätter i hyreshusområden med socioekonomiska utmaningar till viss del kontrasterar samtida ideal om att i centrala lägen exploatera genom att bygga högt (för exempel se: Engström, 2023; Fastighetsvärlden, 2023). Det är även ett högaktuellt ämne som på ett eller annat sätt är föremål för samtida inrikespolitisk debatt. Dels utifrån en allt mer intensifierad diskussion om parallellsamhällen och ökad brottslighet, men också utifrån kritiken av misslyckad utformning av boendemiljöer i områden uppförda under senare delen av 1900-talet. De segregerade och ofta socialt homogena områdena

ligger nu än en gång på ritbordets, då det på en kommunal nivå finns en vilja att skapa sociala blandningar och en starkare sammanhållning med hjälp av en större variation i bostadsbeståndet.

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka den sociala sammanhållningen mellan olika boendegrupper, i urbana grannskap som tidigare dominerats av hyresrätter men som genomgått en stadsmässig pånyttfödelse där nya upplåtelseformer fått ta större plats. Den sociala sammanhållningen analyseras utifrån de tre dimensionerna; *sociala relationer, platsanknytning och identitet* samt *inställningen till det kollektiva*.

Detta syfte mynnar ut i följande forskningsfrågor:

- *Hur är den sociala sammanhållningen mellan boende i olika bostadstyper i grannskap som sedan millennieskiftet infört en större blandning av upplåtelseformer?*
- *Går det att urskilja variationer i resultaten mellan andra boendegrupper?*
- *Går det att urskilja ett samband mellan vilken typ av relationer respondenterna har i sitt bostadsområde och de tre dimensionerna av social sammanhållning; sociala relationer; inställning till det kollektiva samt identitet och platsförankring?*

För att kunna besvara våra frågeställningar har vi valt att använda oss av en kvantitativ metod i form av en digital enkätstudie.

2. Teori och kunskapsöversikt

Litteraturen som legat till grund för det teoretiska avsnittet och kunskapsöversikten består av både svenska och internationella studier som kan kopplas till temat *sambandet mellan social sammanhållning och bostadsblandning*. Flera av studierna undersöker specifika fall, vilket innebär att den lokala kontexten troligtvis har påverkat resultaten från dessa studier. Olika länder har olika välfärds- och bostadssystem vilket skapar variationer mellan fallen. Men flera av de argument, teorier och resultat som lyfts i studiens teoretiska del och kunskapsöversikt är sådana som är av en mer generell natur och som återkommer i flera olika studier, samt kan appliceras och undersökas ur en svensk kontext då det är utgångspunkten för denna studie.

Alla vetenskapliga artiklar är peer-reviewed och har flertalet citeringar. Majoriteten av artiklarna som använts har hittats via www.ub.gu.se eller genom att se över referenslistor i redan använd litteratur. De

sökord som använts mest frekvent är *social cohesion*, *social mix*, *tenure mix*, *social mix policy*, *housing mix* och *segregation*. I kunskapsöversikten finns ett urval av både kvantitativa såväl som kvalitativa studier, och i flera studier har en blandning av flera metoder använts.

Följande kunskapsöversikt syftar till att ge en överblick över det rådande kunskapsläget gällande sambandet mellan social sammanhållning och blandningsstrategier i form av bostadsblandning, vilka effekter denna strategi kan ha på den sociala sammanhållningen i urbana socialt homogena områden samt kritik inom forskningen kopplat till dess effektivitet. Kapitlet inleds med en teoretisk del i vilken begreppet social sammanhållning definieras och teorier bakom blandningsstrategier, blandningspolitik såväl som lokalt engagemang i blandade områden förklaras. Detta följs av en sammanställning och diskussion av vad tidigare forskning säger gällande sambandet mellan social sammanhållning och social blandning till följd av bostadsblandning. Kunskapsöversikten avslutas med en kort sammanfattning, vilka kunskapsluckor som framkommit och intressanta områden för vidare forskning.¹

2.1 Teori

2.1.1 Social sammanhållning

Social sammanhållning kan delas upp i en rad olika aspekter. Vilka dessa aspekter är råder det inom forskningen ingen konsensus om, men det finns några essentiella element som förekommer i flera definitioner (Schiefer & Noll, 2017). Schiefer & Noll identifierar i sin kunskapsöversikt tre primära dimensioner inom konceptet social sammanhållning i en större skala, som vi i denna studie valt att konvertera till en grannskapsnivå; *sociala relationer*, *känsla av tillhörighet* och *inställning till det kollektiva*. Dessa dimensioner går att bryta ned till mindre beståndsdelar, för att konkretisera innebörden av social sammanhållning. Beståndsdelarna överlappar i viss mån varandra och behöver inte nödvändigtvis placeras inom endast en av dimensionerna.

Schiefer & Noll (2017) anför att dimensionen sociala relationer består av aspekterna *gemenskap och sociala nätverk*, *deltagande och engagemang* samt *tillit och tolerans*. Med *gemenskap & sociala nätverk* avses de relationer och personliga band som skapas och upprätthålls inom lokala gemenskaper och går att bedöma genom att mäta frekvensen av exempelvis möten och interaktioner inom relationer (Villarreal & Silva, 2006). *Deltagande & engagemang* i det offentliga livet reflekterar en känsla av tillhörighet, solidaritet och en vilja att samarbeta för att uppnå gemensamma mål. De sociala interaktioner som uppstår i samband med deltagandet och engagemanget kan bidra till att stärka gemensamma värderingar, tilliten och känslan av samhörighet (Berger-Schmitt, 2000). En god social

¹ Ur Svensson, 2024

sammanhållning bygger på en *tillit & tolerans* till individerna inom gemenskapen. Generellt kan tillit stärka band mellan individer vilket i sig bidrar till en stark gemenskap, men också till en ökad tolerans gentemot främmande människor (Delhey, 2007).

Dimensionen känsla av tillhörighet omfattar *tillhörighet, identitet* och *platsanknytning* (Schiefer & Noll, 2017). Chan m.fl. (2006) anser att *platsanknytning* är fundamentalt för att kunna koppla även de övriga aspekterna av social sammanhållning till just själva konceptet social sammanhållning. Författarna menar att anknytningen till platsen är en förutsättning för social sammanhållning, då den är kopplad till de upprepade sociala interaktioner som sker inom ett specifikt geografiskt område. Boende med starka sociala band inom sitt bostadsområde bör också utveckla en stark platsanknytning och en känsla av att vara en del av en gemenskap med en gemensam identitet (Livingstone m.fl., 2008 refererad i Mugnano & Palvarini, 2013). Platsanknytning kan kopplas till flera nyckelaspekter av socialt kapital såsom normer, tillit, sociala interaktioner och kollektiva aktiviteter (Curley, 2010; Kleinhans m.fl, 2007)

Den tredje dimensionen inställning till det kollektiva innefattar aspekterna *samarbete & samverkan, känsla av ansvar för alla i närområdets/kollektivets bästa* samt *respekt för social ordning och regler inom grannskapet*. Detta innebär i grunden ett ansvar och engagemang gentemot det kollektiva, en vilja att se bortom den enskilda individens intressen (Schiefer & Noll, 2017).

Slutligen lyfter Schiefer & Noll (2017) att social sammanhållning kan förstås utifrån flera perspektiv och behöver nödvändigtvis inte alltid innebära något positivt. Negativa effekter kan uppstå när homogena grupper umgås i slutna sällskap. Healy (1997 refererad i Van Kempen & Bolt, 2009) förklarar att en stark samhörighet inom en viss grupp kan upplevas som positivt för individen då det ger hen sociala kontakter, en känsla av trygghet och tillhörighet samt en möjlighet att utbyta information och resurser med andra i gruppen. Men det kan också leda till att viktiga länkar till resten av samhället försvagas. Ifall gruppstillhörigheten baseras på ett utanförskap, exempelvis arbetslöshet, riskerar detta utanförskap att förstärkas då individen förlorar kontakter i "mainstream-samhället" som kan erbjuda en ett jobb (Healy, 1997 refererad i Van Kempen & Bolt, 2009; Vranken, 2001 refererad i Van Kempen & Bolt, 2009). Stark social sammanhållning av en viss karaktär kan därför leda till färre ekonomiska möjligheter (Van Kempen & Bolt, 2009).

2.1.2 Blandningspolitik och blandningsstrategier

Blandningspolitik är ett brett begrepp som används för att beskriva åtgärder och mål som syftar till att skapa mer blandade bostadsområden. Med blandningspolitik menas politik och policy som strävar efter att åstadkomma en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer och/eller en blandning av

befolkningsgrupper med olika socioekonomisk bakgrund och etnicitet (Lindemann & Roelofs, 2020). Denna blandning av befolkningsgrupper benämns ofta som social blandning eller social mix. Tanken bakom detta är att en blandning av bostadsformer och upplåtelseformer i ett bostadsområde i sin tur skapar en social blandning av människor. Bostadsblandningen kan ske genom omvandling från exempelvis hyresrätt till bostadsrätt i homogena områden, genom rivning av befintlig bebyggelse och genom nybyggnation (Söderhäll & Alm Fjellborg, 2022). Musterd & Andersson (2005) förklarar att bostadsblandningen förväntas skapa bättre och fler möjligheter för individer i området. Denna idé baseras på två antaganden. Det första är att social blandning ökar individens möjligheter. Det andra är att det finns en stark koppling mellan social blandning och en blandning av bostäder. Detta baseras i sin tur på teorier om att så kallade negativa *grannskapseffekter* kan uppstå i bostadsområden som präglas av segregation och kluster av socioekonomiskt svaga hushåll (Söderhäll & Alm Fjellborg, 2022). Genom att bryta upp dessa kluster och med hjälp av bostadsblandning skapa en mer blandad befolkningskomposition, kan den negativa utvecklingen brytas och istället positiva grannskapseffekter uppnås.

Musterd & Andersson (2005) menar att det finns en tydlig länk mellan teori och policy där idéer om socialisering, stigmatisering och positiva effekter av blandade sociala nätverk ligger till grund för planeringspolicy. Beslutsfattare använder alltså bostadsblandning som en strategi för att skapa social blandning och på så sätt komma åt flera av den socioekonomiska och etniska segregationens negativa effekter (Andersson m.fl., 2022; Söderhäll & Alm Fjellborg, 2022). Förhoppningen är att bostadsblandning och social blandning ska leda till bättre förutsättningar för positiv socialisering, skapa socialt sammanhang samt minska stigmatisering, utanförskap och utsatthet för invånare i lägre inkomstklasser (Arthursson, 2002; Musterd & Andersson, 2005; Musterd 2002; Smith 2002). Denna förhoppning bygger på föreställningen om att positiva effekter kan uppnås till följd av en inflyttning av medel- och höginkomsthushåll i bostadsområden som tidigare dominerats av billigare hyresrätter (Kleinhans, 2004).

Bolt & Van Kempen (2011) anser att det finns flera syften bakom projekt där beslutsfattare vill skapa mer socioekonomiskt blandade områden. Man lyfter två huvudsakliga motiv. Det första är att social blandning ses som ett botemedel mot negativa effekter som uppstår av att bo i ett område som präglas av låg socioekonomisk status, samt att det möjliggör en ökad social mobilitet bland de boende. Det andra argumentet är att social blandning antas öka livskvalitén för invånare i urbana områden med socioekonomiska utmaningar genom ökad social sammanhållning och trygghet. En större andel medelklassinvånare antas kunna bidra till att skapa social ordning och stabilitet, och därmed bidra till mindre kriminalitet, vandalism och otrygghet (Joseph, 2006; Uitermark m.fl., 2007). Genom att skapa en social blandning av olika befolkningsgrupper minskar den rumsliga distansen mellan dem och möjligheter för möten och social kontakt uppstår. Bostadsblandning bör därför kunna bidra till att

minska klyftan mellan olika människor och bidra till skapandet av sociala nätverk, vilket är en dimension av social sammanhållning (Kleinhans, 2004). Flera av de fördelar som lyfts i samband med bostadsblandning bygger därmed på att sociala interaktioner uppstår mellan olika boendegrupper (Camina & Wood, 2009).²

2.1.3 Lokalt engagemang i blandade bostadsområden

Flera av dimensionerna av social sammanhållning inbegriper aspekter av engagemang i grannskapet. Dimensionen sociala relationer innefattar begrepp som *deltagande och engagemang*, och termer som *samarbete och samverkan* eller *känsla av ansvar för gemensamhetens bästa* kopplas till dimensionen inställning till det kollektiva. Manturuk m.fl. (2012) hävdar att graden av engagemang tycks skilja sig mellan boende i olika bostadstyper. Enligt deras studie var boende i hyresrätter mindre benägna att engagera sig lokalt i sitt närområde, medan de som ägde sin bostad engagerade sig desto mer. Studien var av longitudinell karaktär och det visade sig att detta påstående gällde både för boende som bodde kvar i sin bostad under hela studieperioden och för boende som flyttade. Författarna har analyserat tidigare studier som anför att det främst skulle vara ekonomiska incitament eller andra intressen som förklarar skillnaden i engagemang mellan dessa grupper, medan de själva anser att förklaringen är djupare och mer mångfacetterad än så. Manturuk m.fl. (2012) menar att allt engagemang hos de som äger sin bostad inte behöver grunda sig i ekonomiska incitament. De skiljer på *instrumentellt* och *uttrycksfullt* engagemang, där det instrumentella engagemanget innefattar exempelvis påtryckningar för att bygga en ny lokal park, medan det uttrycksfulla engagemanget snarare innefattar sociala aspekter såsom att konversera med sina grannar. Författarna lyfter att det endast är det instrumentella medborgerliga engagemanget som bör höja fastighetsvärdet, då kopplingen mellan det uttrycksfulla engagemanget och högre fastighetsvärden är mycket svagare.

2.2 Kunskapsöversikt

I detta avsnitt behandlas tidigare forskning som undersökt sambandet mellan social sammanhållning och social blandning till följd av bostadsblandning.

Det finns en stark uppfattning hos beslutsfattare om att social blandning kan leda till ökad social sammanhållning (Mugnano & Palvarini, 2013; Van Kempen & Bolt, 2009). Men flera studier visar snarare att social blandning har en låg eller till och med negativ påverkan på den sociala sammanhållningen. Uitermark m.fl. (2007) drar utifrån sin studie slutsatsen att en inflyttning av medelklassinnvånare inte ökar den sociala sammanhållningen i omstrukturerade områden. De påstår att den sociala kontakten mellan låg- och höginkomsthushåll i de undersökta områdena kunde beskrivas som yttlig som bäst. Även Dekker & Bolt (2005) pekar på att social blandning inte

² Ur Svensson, 2024

nödvändigtvis leder till ökad social kontakt mellan olika socioekonomiska klasser. Deras studie visade att de grupper man ville locka till de resurssvaga områdena inte bidrog till högre nivåer av social sammanhållning i bostadsområdet, framför allt inte vad gällde sociala nätverk. Författarna betonar vikten av samarbete och kommunikation mellan de olika boendegrupperna för att social sammanhållning ska kunna uppstå.

Kleinhans (2004) lyfter också en liknande problematik och menar på att det finns ett stort bevisunderlag för att boende i olika upplåtelseformer lever skilda sociala liv och att det därför inte uppstår särskilt mycket interaktion mellan de olika boendegrupperna. Interaktioner mellan boende i olika upplåtelseformer hindras av den rumsliga separationen mellan olika boendeformer och upplåtelseformer. Kleinhans tvivlar därför på om bostadsblandning genom att blanda in andra upplåtelseformer på gatu- och byggnadsnivå (så kallad "pepper-potting") verkligen kan övervinna den sociala distansen som finns mellan hyresgäster och bostadsägare. Goodchild & Cole (2001) och Kleinhans m.fl (2007) lyfter fram att en hög grad av blandning på liten skala till och med kan leda till oönskade effekter såsom kylighet, spänningar eller konflikter mellan grannar.

Curley (2010) lyfter att tillgång till lokal service såsom butiker och institutioner är viktigt för att skapa en känsla av gemensamma normer och värderingar bland de boende, vilka betraktas som viktiga beståndsdelar av social sammanhållning. Lokal service kan skapa rum för social interaktion och informell social kontroll, som i sin tur kan främja och bevara socialt kapital i området. Men huruvida både hyresgäster och bostadsägare faktiskt nyttjar den lokala servicen, vilket Curley (2010) menar är viktigt för att bygga socialt kapital, råder det delade meningar om. Camina & Wood (2009) jämför brittiska områden som varit blandade från start med Atkinson & Kintreas (2000, refererad i Camina & Wood, 2009) studie av skotska områden som efter hand har blandats upp med fler äganderätter. Atkinson & Kintreas studie visade att de boende ockuperade olika "sociala världar". Bostadsområdet snarare än världen utanför utgjorde en viktigare "sfär" för boende i hyresrätter än för bostadsägarna. Bostadsägarna reste i större utsträckning utanför bostadsområdet för arbete, service och handel, rekreation och vardagliga aktiviteter än hyresgästerna. Atkinson & Kintrea kopplar även detta till ett högre bilinnehav hos bostadsägarna, vilket ytterligare möjliggör fler resor och mer tid utanför bostadsområdet. Camina & Wood ser ett annat mönster i de områden de studerat, där man från början satsat på att bygga attraktiva områden för både hyresgäster och bostadsägare och där grupperna levt sida vid sida i många år. Hyresgästerna var fortfarande mer bundna till bostadsområdet, men en större andel bostadsägare använde även lokal service. Det fanns alltså fler möjliga ytor för de boende att mötas på.

Bolt & Van Kempens (2011) studie undersökte nyligen uppblandade bostadsområden i Nederländerna. Områdena hade genom en blandning av bostäder fått en mer socialt blandad befolkning utifrån

ethnicitet och socioekonomisk status. Studien visade att ca en fjärdedel av de boende tyckte att det var mindre social sammanhållning jämfört med för några år sedan och en tredjedel tyckte att ryktet och den sociala tryggheten till och med hade försämrats. Studien visade därmed att social blandning inte bidragit till mer social sammanhållning. Existerade sociala nätverk hade brutits och det hade inte ännu uppstått någon social sammanhållning mellan nyinflyttade och de som bott i området en längre tid. Störst negativt resultat gav frågor som handlade om social befolkningskomposition där endast 13 procent var mer nöjda efter omstruktureringen. Detta resultat ansåg författarna var nedslående för beslutsfattare då det är genom ändrad befolkningskomposition som revitalisering av de berörda områdena förväntas hända.

Arthurson (2002) studie undersökte effekter av social blandning i bostadsområden som tidigare dominerats av sociala hyresrätter (public housing) men som genomgått en omstrukturering av det befintliga bostadsbeståndet i form av rivning av delar av existerande bebyggelse samt försäljning av sociala hyresrätter för att stimulera social blandning. Även Arthursons studie visade att en stark social sammanhållning redan fanns i områdena innan förnyelsen och att existerande sociala nätverk riskerade att brytas upp till följd av uppblandning av upplåtelseformer, omlokalisering av befintliga boende och inflyttning av andra socioekonomiska grupper.

Men det finns också studier som visar på positiva resultat. Allen m.fl. (2005) genomförde en studie av områden som varit blandade i minst 20 år vilket möjliggjorde ett mer långsiktigt resultat. Redan från början hade det funnits en intention om att skapa en social blandning i bostadsområdena, vilket påverkat både planering och design av grannskapen. Boende i området var generellt sett nöjda med den sociala blandningen och såg den inte som något anmärkningsvärt. Det man också kunde se var att det fanns former av social sammanhållning, framför allt i form av vänskapsrelationer bland barn i området. Man såg även social sammanhållning genom släktband då det fanns möjlighet för vuxna barn att flytta hemifrån inom området. Samma gällde för föräldrar som gått isär och behövde ett mindre boende nära barnen. Sociala interaktioner mellan vuxna i olika bostadstyper var däremot få då de ockuperade olika sociala världar, men relationen beskrevs ändå som artig och samarbete kring praktiska frågor kunde ske. Camina & Woods (2009) studie av minst 20 år gamla blandade områden visade på liknande resultat vad gäller social sammanhållning genom släktband, vänskapsrelationer mellan barn samt sociala interaktioner mellan vuxna boende i olika bostadstyper som beskrevs som artiga och av praktisk karaktär snarare än vänskapliga.³

³ Ur Svensson, 2024

2.3 Sammanfattning och kunskapsluckor

Kunskapsöversikten visar på ett brett spektrum av teorier inom forskningen gällande sambandet mellan bostadsblandning och social sammanhållning. Det här är intressant ur ett planeringsperspektiv då planeringspolicy i flera länder bygger på bland annat antagandet av detta samband. Det verkar som att det råder en viss oenighet, där beslutsfattare och forskare har olika syn på bostadsblandningens effekter och vad som kan åstadkommas genom implementeringen av den.

Flera forskare är kritiska till om bostadsblandningen och den sociala blandning som den medför verkligen kan bidra till en ökad social sammanhållning, då den sociala interaktionen mellan olika boendegrupper uteblir på grund av att de ockuperar skilda sociala världar (Atkinson & Kintrea, 2000; Kleinhaus, 2004; Uitermark m.fl, 2007). Men det finns också forskning som lyfter mer positiva resultat och menar på att bostadsblandningen kan främja socialt utbyte mellan olika boendegrupper och i sin tur bidra till en högre social sammanhållning (Allen, 2005; Camina & Wood, 2009). Gemensamt för dessa studier är studieområden som är över 20 år gamla, och som från början planerats och designats som socialt blandade områden. Dessa förutsättningar skulle kunna vara bidragande faktorer till varför positiva resultat observerats i just dessa områden.

Med utgång i tidigare forskning kan vi utvärdera tre möjliga scenarion vad gäller social sammanhållning i blandade bostadsområden;

- *Scenario 1: god sammanhållning som resultat av bostadsblandning.*
- *Scenario 2: dålig sammanhållning som resultat av bostadsblandning.*
- *Scenario 3: god eller dålig sammanhållning oberoende av bostadsblandning.*

Den oenighet som finns inom forskarkåren kan tyda på att det fortfarande finns en kunskapslucka vad gäller sambandet mellan bostadsblandning och social sammanhållning, vilket i sin tur motiverar ytterligare studier av den sociala sammanhållningen i blandade bostadsområden. Då flera forskare lyfter att boende i olika bostadstyper lever skilda sociala liv finner vi det intressant att undersöka hur dessa olika grupper upplever den sociala sammanhållningen inom sitt bostadsområde, samt om det finns skillnader eller likheter i dessa upplevelser.

3. Metod

För att besvara våra frågeställningar valde vi att använda oss av en kvantitativ metod i form av en webbaserad enkätundersökning. Enkätstudien gav visserligen ett ytligare men också ett bredare och mer representativt resultat, vilket var en fördel då vi ville få reda på generella åsikter från en större massa kring den sociala sammanhållningen i deras grannskap. Samtidigt fick vi möjlighet att kunna

skala upp studien och skicka ut enkäten till boende i fler områden ifall svarsfrekvensen från det initiala urvalet var låg eller otillräcklig. Dessutom ansåg vi att detta var den mest genomförbara metoden med hänsyn till den givna tidsramen, eftersom enkäter går relativt snabbt att administrera då en större massa kan genomföra undersökningen så fort den har delgivits (Bryman, 2018, s. 286-287).

Följande metodkapitel inleds med studiens geografiska avgränsning och en redogörelse för hur de bostadsområden som studien undersöker har valts ut. Detta följs upp av en beskrivning av enkätundersökningens utformning och design samt studiens population och urval. Därefter behandlas studiens metod för datainsamling och metod för analys. Kapitlet avslutas med en reflektion av studiens etiska överväganden.

3.1 Val av studieområde

Vi gjorde en *geografisk avgränsning* till tre bostadsområden i Sveriges två största storstadsområden, som från och med millennieskiftet förtätats eller kompletterats med andra upplåtelseformer än de som tidigare dominerade i områdena. På så sätt kunde vi jämföra resultaten mellan dessa områden och urskilja ifall det fanns likheter men också lokala variationer vad gällde de boendes förhållningssätt och inställning till boende i andra bostadstyper och upplåtelseformer. Studien undersökte ett bostadsområde i Göteborgs kommun samt två bostadsområden i Sundbybergs kommun, vilken utgör en del av tätorten Stockholm. Områdena har flera likheter vad gäller demografiska och socioekonomiska faktorer. Den ursprungliga lägenhets-bebyggelsen i Kortedala är från 50-talet medan bebyggelsen i Rissne är från 80-talet, men alla tre bostadsområden har från och med millennieskiftet kompletterats med småhus och bostadsrätter. Vi ansåg det därför intressant att undersöka ifall dessa bostadsområden uppvisar en hög grad av social sammanhållning, vilket utifrån studiens teoretiska ramverk skulle kunna tyda på att bostadsblandningen har en effekt på den sociala sammanhållningen på grannskapsnivå.

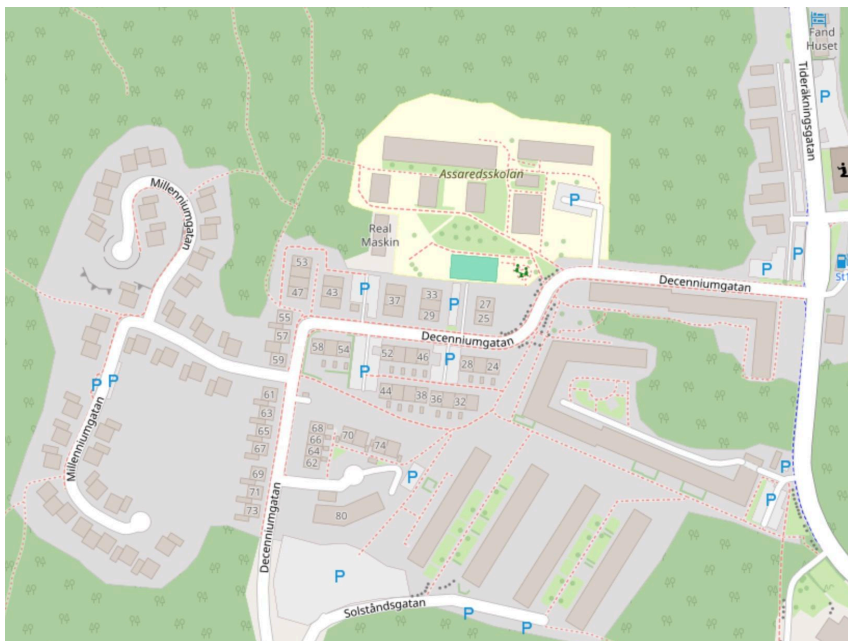
Från början studerades endast bostadsområdet i Kortedala (se figur 3.1) samt bostadsområdet runt Lavettvägen i Rissne (se figur 3.2). På grund av en lägre svarsfrekvens i bostadsområdet i Rissne valde vi att efter hand utöka studien med ytterligare ett bostadsområde i Rissne (se figur 3.3). På så sätt kunde enkätsvar från flera boende i Rissne samlas in vilket gav ett större analysmaterial, med en förhoppning om att detta skulle möjliggöra en jämförelse av den sociala sammanhållningen på grannskapsnivå i Kortedala och Rissne. Initialt ämnade vi endast att undersöka den sociala sammanhållningen bland boende i småhus och hyreshus då bebyggelsen i de första två bostadsområdena endast bestod av dessa upplåtelseformer. I och med tillägget av ytterligare ett bostadsområde i Rissne tillkom även boende bostadsrättslägenheter, därför lades även denna

boendegrupp till i analysen. Denna boendegrupp finns dock inte representerad i alla bostadsområden, utan endast i bostadsområdet runt Mjölnerbacken (se figur 3.3).

I studien valde vi att använda oss av just termen *bostadsområde* för att beskriva det närmaste grannskapet. På den nivån inkluderade vi fastigheter bestående av olika hustyper och upplåtelseformer i direkt anslutning till varandra, då boende i de husen troligtvis kommer att påverka och stöta in i varandra i högre grad än boende i bostadsområden i varsin ände av stadsdelen. Bostadsområdesindelningen gjordes genom att gruppera områden med småhus byggda under 2010-talet (samt några få som byggdes något tidigare) tillsammans med angränsande äldre lägenhetsbebyggelse. Bostadsområdena har i denna studie tilldelats namnen; *Decenniumplan* i Kortedala samt *Lavetten* och *Mjölner* i Rissne för att underlätta refereringen till dessa. Vilka adresser som omfattas av vilket område har sammanställts i tabellen nedan:

Tabell 3.1: *Tabell innefattande gator i respektive undersökta bostadsområde*

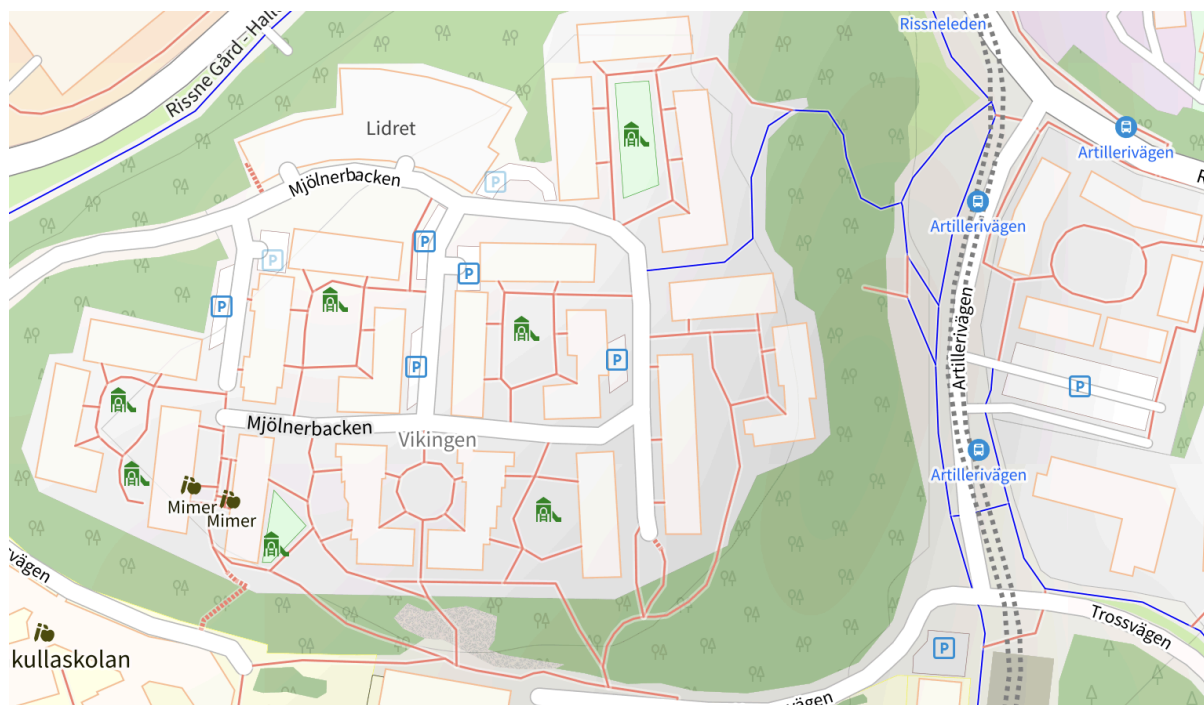
Bostadsområde:	Decenniumplan	Lavetten	Mjölner
	Decenniumgatan	Lavettvägen	Mjölnerbacken
	Milleniumgatan	Pjäsbacken	Artillerivägen 1A - 1L
	Solståndsgatan	Ryttmästarvägen 1A - 47	Rissneleden 99A - 101B
	Tideräkningsgatan 6 - 34		

Figur 3.1: Karta över bostadsområdet "Decenniumplan" i Södra Kortedala, Göteborg

Figur 3.2: Karta över bostadsområdet "Lavetten" i Rissne, Sundbyberg

Figur 3.3: Karta över bostadsområdet "Mjölner" i Rissne, Sundbyberg

I samtliga bostadsområden har det funnits en uttalad ambition att blanda upp bostadsbeståndet med andra upplåtelseformer och bostadstyper. I detaljplanen för Decenniumplan går det att läsa att "planen innebär en möjlighet att öka blandningen av olika bostadstyper och upplåtelseformer vilket stärker den sociala hållbarheten och möjliggör kvarboende i området även för större familjer. Planen möjliggör även en blandning av bostadsformer och storlek inom planområdet" (Göteborgs stad, 2013, s. 18). Denna ambition går även att härleda till Göteborgs översiktsplan från 2009, vilket var gällande översiktsplan vid tiden för planarbetet. I översiktsplanen lyfts boendesegregationen som en av de viktigaste frågorna att arbeta vidare med för att uppnå social hållbarhet. Man kopplar boendesegregationen till ett ensidigt bostadsutbud och trycker på att en tätare och mer blandad bebyggelse/kompletteringsbebyggelse kan bidra till en mer socioekonomiskt blandad befolkningssammansättning samt ge bättre förutsättningar för möten mellan olika människor (Göteborgs stad, 2009a; Göteborgs stad, 2009b). I Sundbyberg har det på kommunal nivå tidigare funnits politiska löften om att sälja ut delar av allmännyttans fastigheter till bostadsrättsföreningar för att skapa en variation i utbudet av upplåtelseformer (Sveriges Radio, 2007). Dessa ombildningar går nu att se i framförallt Mjölner-området, där det idag finns en blandning mellan hyresrätter och bostadsrätter. Även i detaljplanen för Lavetten-området går det att läsa att man ville komplettera det befintliga bostadsbeståndet, som då bestod av mestadels hyreshus, med primärt radhus (Sundbybergs stad, 2009). Jämfört med i Kortedala finns det i bostadsområdena i Rissne inte en lika uttalad ambition om att stärka den sociala hållbarheten med hjälp av bostadsblandningen.

Tabell 3.2: Tabell över demografiska data uppdelat efter stadsdel/primärområde. Källa: Boverket (u.å.); SCB (u.å.); statistikdatabas.goteborg.se; forvaltaren.se (u.å.).

Indikator	Kortedala S	Rissne
Befolkningsmängd	9959 (2023)	9305 (2023)
Andel utlandsfödda	45% (2022)	67% (2023)
Andel hyresrätter	78% (2022)	55% (2023; u.å.)
Avstånd centralstation	≈ 6 km	≈ 8 km
Medelinkomst	259 199 kr (2022)	267 700 kr (2022)
Andel med eftergymnasial utbildning	25% (2022)	21% (2021)

I studien använde vi oss också av en större skala i form av stadsdelar och primärområden som helhet; Rissne och Södra Kortedala. Då studien undersökte bostadsområden i två olika kommuner, med två olika geografiska indelningssystem, användes både den geografiska indelningen *stadsdel* och *primärområde*. Stadsdelen Kortedala är betydligt större än stadsdelen Rissne. Därför valde vi att studera stadsdelen Rissne och primärområdet Södra Kortedala. Skälet till att även hela stadsdelar och primärområden studerades grundade sig i en idé om att det är svårt att urskilja och framförallt mäta platsbaserade identiteter på en så liten skala som bostadsområdesnivå. Därför fick respondenterna besvara frågor vad gäller deras identitet och anknytning till respektive stadsdel och primärområde som stort.

3.2 Utformning av enkätundersökning

Valet föll på en digital enkät då vi ansåg att det skulle underlätta utdelning, insamling och analys av enkäten. Dessutom ger en digital enkät många gånger en snabbare respons och färre obesvarade frågor jämfört med en postenkät (Bryman, 2018, s. 303). Enkäten bestod enbart av slutna frågor. Detta gjorde att vi redan från början kunde analysera svarsalternativen som statistik och möjliggjorde jämförelser av respondenternas svar för att kunna urskilja mönster och drivkrafter (Bryman, 2018, s. 316-317). Som ett medel för att mäta den sociala sammanhållningen i de studerade områdena formulerades de flesta frågorna i enkäten så att de kunde utgöra en poänggrundande bedömning. Detta gjordes bland annat med hjälp av likertskalor med värdena 1 till 5, vilket gav oss färdigkodade värden som underlättade bearbetningen av datan. Övriga frågor där likertskala inte var tillämpligt formulerades som flervalsfrågor.

Frågorna i enkätundersökningen togs fram utifrån de dimensioner som Schiefer & Noll (2017) kopplar till social sammanhållning; *sociala relationer*, *inställningen till det kollektiva* samt *identitet och platsanknytning* (se sida 4-5 för en mer utförlig beskrivning av dessa dimensioner). Enkätens huvuddel strukturerades efter tre teman där varje tema syftade till att mäta en av dimensionerna.

Frågorna som handlade om känsla av tillhörighet baserades på Lallis (1992) slutna enkätfrågor. Flera av frågorna kopplade till sociala relationer och inställningen till det kollektiva baserades på 100 Resilient Cities (2019) undersökningsfrågor för att mäta social sammanhållning. Vi inspirerades även av enkätfrågor från Villarreal & Silvas (2006) studie av social sammanhållning och uppfattad risk för att utsättas för brott.

Genom hela processen med att ta fram enkäten lade vi stor vikt vid att enkätens struktur skulle vara enkel att tyda, smidig att genomföra samt att språkbruket skulle vara tydligt och på en grundläggande nivå. Skälen till detta var flera. Dels visste vi inte hur språkkunskaperna såg ut i berörda områden, dels ville vi inte ge skenet av att detta skulle vara en tidskrävande och komplicerad studie att delta i. Samtliga val kopplade till strukturen gjordes med beaktning av risken för bortfall.

Enkäten inleddes med ett antal *personliga faktafrågor* (Bryman, 2018, s. 320) om respondenten i syfte att mäta likheter och skillnader vad gäller den sociala sammanhållningen mellan olika boendegrupper (se bilaga 2). Frågorna uttrönte exempelvis vilken upplåtelseform de bodde i, hur länge de bott i området och deras ålder. Därefter blev respondenterna slussade till enkätens huvuddel där de fick besvara frågor kopplade till de olika dimensionerna. Frågorna i enkätundersökningen formulerades med Brymans generella tumregler i åtanke (2018, s. 321-330). Vi försökte formulera samtliga frågor så att de i största möjliga mån var entydiga, för att minska riskerna för missuppfattning (Bryman, 2018, s. 321-322). Detta kan anses vara extra viktigt när en enkätmetod tillämpas, då det ofta inte finns någon möjlighet för respondenten att få vägledning när de väl tar del av enkäten (Bryman, 2018, s. 286). Termer såsom "ofta" och "brukar" undveks, då det fanns en risk för betydande skiljaktigheter respondenter emellan om vad som kan anses vara "ofta". Istället användes fasta frekvensomfång (Bryman, 2018, s. 322-323). Det ställdes inte några flerfaldiga, generella eller ledande frågor (Bryman, 2018, s. 324-325). Enkäten innehöll heller inte frågor som inrymde negationer eller termer som kunde uppfattas som för tekniska eller komplicerade (Bryman, 2018, s. 326-327).

Vi valde till stor del att ha med svarsalternativet "vet ej / vill inte svara" på enkätens frågor, detta för att inte "tvinga" respondenten att välja ett svar som inte stämde överens med dennes åsikt, vilket i sin tur kunde riskera ett större bortfall (Bryman, 2018, s. 328-330). Vad gällde frågorna med likertskalor fanns det inte någon programvarumässig möjlighet att ha med ett sådant svar, i dessa fall valde vi att göra frågorna frivilliga att svara på.

3.3 Population och urval

Vår studies population omfattar boende över 18 år i *Decenniumplan* i Kortedala respektive *Lavetten* och *Mjölner* i Rissne. Boende under 18 år valdes bort då det fanns en risk att denna grupp skulle ha en

mindre förståelse för ämnet och uppleva det som svårt att svara på många av enkätens frågor. Då det för personer under 18 år dessutom råder olika regler för samtycke (SFS 2003:460) valde vi att avstå från att tillfråga denna boendegrupp helt och hållet. I enkätundersökningen valde vi att rikta oss till individer istället för hushåll. Dels då en individuell enkät gav oss möjlighet att analysera ett större underlag, dels då olika individer i samma hushåll skulle kunna uppvisa skillnader i beteenden och värderingar.

Urvalet gav oss möjlighet att studera hur det sociala utbytet mellan olika boendegrupper verkade, samt möjlighet att identifiera potentiella motsättningar och gemenskaper inom grannskapet. Dessa mönster kunde sedermera studeras på olika skalnivåer, både inom bostadsområdena och mellan dem. Vidare kunde resultatet skalas upp, ned eller kombineras efter behov beroende på enkätundersökningens svarsfrekvens.

I de inledande stadierna av arbetet med studien var intentionen att göra ett totalurval. Alla i populationen skulle då ges samma möjlighet att delta i studien, vilket kan likställas med ett obundet slumpmässigt urval (Bryman, 2018, s. 231 - 232). Resultatet skulle därmed kunna generaliseras för studiens två populationer (Bryman, 2018, s. 236). Detta visade sig dessvärre inte vara möjligt då det uppstod ett stort bortfall av hushåll vid utdelningen av enkätinbjudningarna.

3.4 Metod för datainsamling

För att samla in data tog vi kontakt med de fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar som äger de fastigheter vi ämnade att undersöka i mål om att få tillgång till de boendes trappuppgångar och/eller brevlådor. Ett mail skickades ut där vi kort förklarade syftet med vår enkät och ifall det var möjligt för dem att bistå med hjälp, vi gav dem även flera förslag på hur enkäten skulle kunna förmedlas till de boende. Vi fick återkoppling från samtliga fastighetsbolag, med undantag för fastighetsbolaget som är ägare av hyresfastigheterna i Rissne.

Då studien omfattade tre bostadsområden skapades tre olika enkäter (den tredje enkäten skapades i ett senare skede av studien). Enkäterna bestod av samma frågor, men i frågor kopplade till den lokala förankringen skrev vi tydligt ut vilken stadsdel/primärområde vi syftade på; alltså exempelvis "Södra Kortedala" istället för "ditt område". Detta för att öka svarsfrekvensen genom mer personligt riktade enkäter, samt för att minska risken för missförstånd.

En enkätinbjudan innehållande ett introduktionsbrev samt en länk och en QR-kod till enkäten skapades (se bilaga 1). Dessa enkätinbjudningar skrevs ut och delades ut i brevlådor där det var möjligt eller sattes upp på entrédörrar inom studieområdena. I några av fastigheterna satte

hyresvärdarna själva upp lappar i trapphusen. Introduktionsbrevet innehöll en kort sammanfattning av studiens syfte, varför studien är viktig samt information om konfidentialitet och respondenternas anonymitet (Bryman, 2018, s. 290). Även brevet utformades med en lokalt riktad och personlig prägel för att öka svarsfrekvensen (Bryman, 2018, s. 291).

Inbjudan till studien sattes upp eller delades ut den 19 och 22 april 2024 och det var från början tänkt att enkäten skulle kunna besvaras i cirka två veckor. Skälet till att just två veckor valdes var dels för att det kändes proportionerligt gentemot den givna tidsramen för uppsatsskrivning och dels för att respondenterna tillräckligt lång tid att besvara enkäten. Efter två veckor utvärderades resultatet och på grund av låg svarsfrekvens valde vi att dela ut fler enkäter i ytterligare ett bostadsområde i Rissne: bostadsområdet vi i denna studie refererar till som *Mjölner*, bestående av bostadsrätter, radhus och hyresrätter (se figur 3.5). Vi delade även ut påminnelsebrev i *Lavetten* och *Decenniumplan*. Därmed förlängdes svarstiden med en vecka. Orsaken till den låga svarsfrekvensen kan dels ha varit att enkätinbjudningar i bostadsområdet runt Lavettvägen var tvungna att plockas ner efter ungefär tre dagar och dels för att det inte gick att nå ansvariga för hyresfastigheterna i det bostadsområdet.

Påminnelsebrev innehöll samma information som enkätinbjudningarna och delades ut till samtliga småhus-brevlådor samt sattes upp på entrédörrar på de hyreshus där hyresvärdarna inte motsatt sig detta. Vidare kontaktade vi administratören för facebook-gruppen "Solståndsgatan - Kortedala" (en grupp riktad till boende i fyra av fem hyreshus vid Decenniumplan) för att digitalt delge enkätinbjudan till gruppmedlemmarna ytterligare en gång. Två av de tillfrågade bostadsrättsföreningarna i Mjölner valde att själva dela ut enkätinbjudningarna till de boende. I resterande fastigheter sattes inbjudningarna upp på entrédörrar eller delades ut i brevlådor där detta var möjligt.

Målsättningen vad gällde svarsfrekvens var att åtminstone uppnå 30 svar från varje upplåtelseform och stad, men helst upp emot 50 svar då ett större stickprov ökar sannolikheten för större precision och mindre samplingsfel (Bryman, 2018, s. 239). I och med en låg svarsfrekvens valde vi att slå samman svaren från Kortedala och Rissne, vilket gav oss ett mer mätbart resultat.

3.5 Metod för analys

Den insamlade datan från enkätundersökningen exporterades till ett kalkylbladsprogram, vilket möjliggjorde bearbetning av materialet. I de frågor som baserades på likertskalor gav värdet 1 minst poäng och värdet 5 gav högst. I frågan "*Jag upplever att det finns en uppdelning mellan de som bor i lägenhet och de som bor i hus*" så hade värdet 1 etiketten "Håller inte med". En 1:a på denna fråga tydde därmed på en stark social sammanhållning, vilket skilde sig från resten av svaren på frågorna

med likertskalan. På den fråga fick därför poängen redigeras och "kastats om" manuellt, så att 1 blev 5, 2 blev 4 och 4 blev 2. Anledningen till att vi inte valde att formulera frågan annorlunda var för att undvika förvirring hos respondenten, då endast en 5;a skulle innebära "Håller inte med" istället för "Håller med helt och hållet". De frågor som inte utformats med en likertskala, utan som flervalsfrågor, kodades om till siffervärden mellan 1-5 där 1 innebar låg social sammanhållning och 5 hög social sammanhållning. Detta innefattade bland annat frågor som besvarades utifrån ett tidsintervall, såsom fråga 4: *Hur ofta umgås du med människor i ditt bostadsområde som bor i samma typ av upplåtelseform som du?* I denna fråga graderades umgänge mindre än 1 gång per år som en 1:a och umgänge nästintill varje dag som en 5:a.

Efter bearbetningen kunde *deskriptiva analyser* utföras (Bryman 2018, s. 411 - 421). Social sammanhållning utgjorde studiens *beroende variabel*, som i sin tur påverkades av de *oberoende variablerna*; ålder, kön, upplåtelseform, sysselsättning, hur länge man bott i området, var man bodde innan man flyttade till området, utbildningsnivå, ifall man har barn, vilken typ av relationer man har i området samt generell tillit till andra människor. De oberoende variablerna, som överensstämmer med det som efterfrågades i enkätundersökningens personliga faktafrågor, användes för att kunna analysera studiens resultat utefter boendegrupp. På så sätt kunde exempelvis samband eller tendenser urskiljas. Med hjälp av univariata analysmetoder kunde vi räkna ut hur många inom varje kategori som deltagit i studien, vilket synliggjorde ifall det var ett för svagt svarsunderlag från särskilda boendegrupper och som i så fall motiverade en sammanslagning med andra boendegrupper inom samma kategori. Formeln "*=SUM*" användes för att räkna ut varje respondents sammanlagda poäng. Detta var ett viktigt steg för att skapa ett relevant och mätbart resultat och möjliggjorde en jämförelse av den sociala sammanhållningen mellan olika oberoende variablerna.

Mer avancerade analyser av vår data genomfördes genom så kallade bivariata analyser, vilket innebar att olika kategoriska variabler samkördes med kontinuerliga sådana. I de bivariata analyserna har medelvärden för olika boendegrupperns svar i enkätundersökningen räknats fram och jämförts i en korrelationstabell (Bryman, 2018, s. 416-417). Ett högre medelvärde på en fråga eller dimension tolkas i denna studie som ett tecken på högre social sammanhållning.

För att kunna analysera vår data utifrån vilka relationer respondenterna har i bostadsområdet fick de i enkäten svara på flervalsfrågan "*Vilken typ av relationer har du inom ditt bostadsområde?*". Respondenterna delades sedan in i ett *relationsindex* med fyra grupper: inga relationer, låg, medel och hög. Klassificeringen baserades på vår egen bedömning av hur många eller djupa relationer respondenterna hade inom sitt bostadsområde. Den högsta nivån innefattade djupare relationer utanför det egna hushållet och släkten. Vi hade en tanke om att denna typ av relationer kan ha uppstått på grund av rumslig närhet, exempelvis på grund av att man bor grannar eller att man har barn i samma

klass. Vi ansåg därför att denna typ av relation säger mer om individens sociala förankring i bostadsområdet än exempelvis släktskap, samt visar på en social "bredd" då individen har skapat relationer i området utanför den privata sfären.

Tabell 3.3: *Tabell över relationsindex*

Relationer inom området	Nivå
Inga relationer	Inga relationer
Familj inom hushållet, bekanta	Låg
Delar av ovanstående samt familj utom hushållet, släkt eller ytligare bekantskaper	Medel
Delar av ovanstående, samt vänner och andra engagemang. Djupare relationer utanför hushållet	Hög

3.6 Etiska överväganden

Brymans (2018, s. 170-171) etiska principer tillämpades genom hela studiens gång och principerna har påverkat samtliga val vi gjort. Enkäten och dess frågor formulerades på ett sätt så att risken att skada eller bidra till obehag för de medverkande var minimal. Exempel på detta var ett noga genomtänkt språkbruk där vi i största möjliga mån undvek att uttrycka värderingar inom ämnen som kan tyckas vara känsliga. Av samma anledning ställdes inte heller frågor kopplade till ekonomi, klass eller etnicitet. Ytterligare ett exempel var att RFSUs klassificering av könstillhörighet användes som svarsalternativ på frågan "Vilket kön har du?", så att ingen respondent skulle känna sig exkluderad, samtidigt som vi får ett mer korrekt resultat. Vidare hade vi en transparent kommunikation med *informationskravet* i beaktning genom att i ett tidigt skede förmedla syftet med studien, vad vi planerade att göra med den insamlade informationen och att informationen enbart skulle användas för forskningsändamålet. Vi klargjorde att deltagandet var anonymt och helt frivilligt. Det ställdes en del frågor av personlig karaktär, men enbart sådana som hade en uppenbart stor relevans för studien och som inte kunde kopplas till varje enskild individ.

4. Resultat

I följande resultatkapitel kommer den insamlade datan från enkätundersökningen att presenteras. Först introduceras den deskriptiva datan med hjälp av utförda *univariata analyser*, därefter kommer ett avsnitt med *bivariata analyser* och slutligen kommer en sammanfattning av resultatet, där olika samband som har kunnat urskiljas med hjälp av analyserna redovisas.

Antalet hushåll som i någon mån fick möjlighet att besvara enkäten var 1216 i Rissne respektive 282 i Kortedala, om än tidsbegränsat i vissa fall. Som tidigare nämnt hade vi initialt en förhoppning om åtminstone 30 enkätsvar per bostadstyp och område. I slutändan fick vi 29 enkätsvar i Kortedala och 45 i Rissne vilket blir totalt 73 enkätsvar. Vi fick alltså inte tillräckligt många enkätsvar från varje bostadstyp i båda områdena, vilket gjorde att det inte gick att genomföra en representativ jämförelse områdena emellan. På grund av detta bestämde vi oss att slå ihop den insamlade datan från alla enkäter samt bearbeta och studera den som ett och samma studieobjekt. Vi slog även ihop alla typer av småhus, det vill säga småhus i bostadsrätts- och äganderättsform (då ingen bodde i småhus i hyresrättsform).

4.1 Urvalets sociodemografiska sammansättning

I följande avsnitt beskrivs urvalets sociodemografiska sammansättning. Enkätundersökningen inleddes med 11 personliga faktafrågor. I *tabell 4.1* har ett urval av respondenternas svar sammanställts och visar hur spridningen i svaren ter sig. De personliga faktafrågorna utgjorde, som tidigare nämnts, studiens oberoende variabler och användes för att kunna analysera om det fanns några gruppvisa skillnader i den sociala sammanhållningen på grannskapsnivå. I flera fall har grupper sammanslagits för att uppnå ett större svarsunderlag.

Tabell 4.1: *Tabell över urvalets sociodemografiska sammansättning*

Upplåtelseform	Antal	Procent
Bostadsrättslägenhet	30	41,1%
Hyreslägenhet	23	31,5%
Småhus	20	27,4%
Ålder		
18 - 35 år	17	23,3%
36 - 45 år	26	35,6%
46 - 65 år	23	30,1%
66 år och uppåt	7	9,6%
Har du barn?		
Ja	49	67,1%
Nej	24	32,9%
Vilket kön har du?		
Kvinna	43	58,9%
Man	28	38,4%
Annat	2	2,7%
Boendetid i bostadsområdet		

0 - 4 år	22	30,1%
5 - 10 år	20	27,4%
11 - 15 år	13	17,8%
Mer än 15 år	18	24,7%
Sysselsättning		
Arbetar heltid	51	69,9%
Arbetar deltid	3	4,1%
Jobbar inte / tjänst- eller föräldraledig	3	4,1%
Studier	7	9,6%
Ålderspensionär	9	12,3%
Utbildningsnivå		
Ej eftergymnasial utbildning	15	20,5%
Eftergymnasial utbildning, ej högskola / universitet	13	17,8%
Studier vid högskola / universitet	7	9,6%
Examen högskola / universitet	37	50,7%

Vilken bostadstyp respondenten bor i utgjorde studiens huvudsakliga oberoende variabel. Spridningen i svar mellan de olika bostadstyperna var relativt jämn. Ca 41% uppgav att de bor i bostadsrättslägenhet, medan 32% uppgav att de bor i hyreslägenhet och 27% i småhus. Flera av åldersgrupperna slogs samman för att uppnå ett jämnare svarsunderlag. Den äldsta åldersgruppen, 66 år och uppåt, var däremot fortfarande underrepresenterad. Gruppen som angav att de har barn var ungefär dubbelt så många som de som angav att de inte har det. Fler kvinnor än män besvarade enkätundersökningen. På frågan gällande hur länge respondenten bott i sitt bostadsområde var fördelningen mellan olika grupper förhållandevis jämn. Vad gäller frågan om sysselsättning var spridningen i svar betydligt mindre jämn, där gruppen som angav att de arbetar heltid utgjorde hela 70%. Den näst största gruppen inom denna kategori var ålderspensionärer på ca 12%. Likaså var fördelningen i svar på frågan om utbildningsnivå något snedfördelad, där 51% hade en examen från högskola/universitet men bara ca 10% uppgav studier vid högskola/universitet som högsta utbildningsnivå. Grupperna vars högsta utbildningsnivå var antingen grundskoleutbildning eller gymnasieutbildning slogs ihop till gruppen *ej eftergymnasial utbildning* och utgjorde totalt 21%, vilket jämnade ut underlaget något.

4.2 Sociala relationer & inställning till det kollektiva

Detta och nästkommande avsnitt (avsnitt 4.3) innehåller utvalda bivariata analyser av vårt insamlade material (som förklarades i avsnitt 3.5) och kommer att presenteras utifrån de tre dimensionerna av

social sammanhållning; *sociala relationer*, *inställning till det kollektiva* samt *identitet & platsanknytning*. I dessa analyser har primärt svarens medelvärden jämförts med varandra. De allra flesta frågor har besvarats med en likertskala på 1-5, där 5 är maxvärdet.

Tabell 4.2: Medelvärde för ett urval frågor kopplade till dimensionen *sociala relationer* efter utvalda boendegrupper i sina respektive kategorier

	Totalt medelvärde för dimensionen sociala relationer (maximalt värde 50)	Fråga 2: Hur tänkbart är det att du skulle låta din granne exempelvis hämta post, mata katten eller vattna blommorna medan du är bortrest? (maximalt värde 5)	Fråga 3: Jag är engagerad i mitt bostadsområde (maximalt värde 5)	Fråga 4: Hur ofta umgås du med människor i ditt bostadsområde som bor i samma typ av upplåtelseform som du? (maximalt värde 5)	Fråga 5: Och hur ofta umgås du med människor i ditt bostadsområde som bor i en annan typ av upplåtelseform än vad du gör? (maximalt värde 5)
Samtliga respondenter	32,2	3,6	2,3	2,6	1,9
Bostadstyp					
Bostadsrättslägenhet	31,3	3,2	2,3	2,4	1,7
Hyreslägenhet	30,9	3,6	1,7	2,6	2,0
Småhus	35,0	4,3	2,9	3,0	2,0
Ålder					
18 - 35 år	28,8	3,1	1,4	2,1	1,4
36 - 45 år	32,5	3,8	2,5	2,8	2,3
46 - 65 år	33,1	3,5	2,5	2,7	2,1
66 år och uppåt	36,0	4,6	2,7	2,9	1,1
Har du barn?					
Ja	33,5	3,8	2,5	2,9	2,2
Nej	29,5	3,2	1,8	1,9	1,2
Vilket kön har du?					
Kvinna	32,0	3,6	2,1	2,5	1,9
Man	32,6	3,5	2,5	2,7	2,0
Annat	31,0	4,5	1,5	3,0	1
Boendetid i bostadsområdet					
0 - 4 år	30,2	3,3	1,7	2,1	1,5
5 - 10 år	33,3	3,9	2,7	2,9	2,0
11 - 15 år	34,9	3,9	2,9	3,1	2,2
Mer än 15 år	31,4	3,4	1,9	2,6	2,1
Sysselsättning					
Arbetar heltid	32,1	3,5	2,3	2,6	2,0

Arbetar deltid	39,0	4,7	2,3	3,0	2,0
Jobbar inte / tjänst- eller föräldraledig	25,3	3,0	1,7	2,7	2,0
Studier	31,1	3,7	1,7	2,4	2,0
Ålderspensionär	33,8	4,1	2,3	2,4	1,1
Utbildningsnivå					
Ej eftergymnasial utbildning	30,6	3,5	1,7	2,5	1,8
Eftergymnasial utbildning, ej högskola / universitet	33,9	3,9	2,3	3,3	2,6
Studier vid högskola / universitet	32,7	3,7	2,6	3,0	1,6
Examen högskola / universitet	32,2	3,5	2,4	2,3	1,8

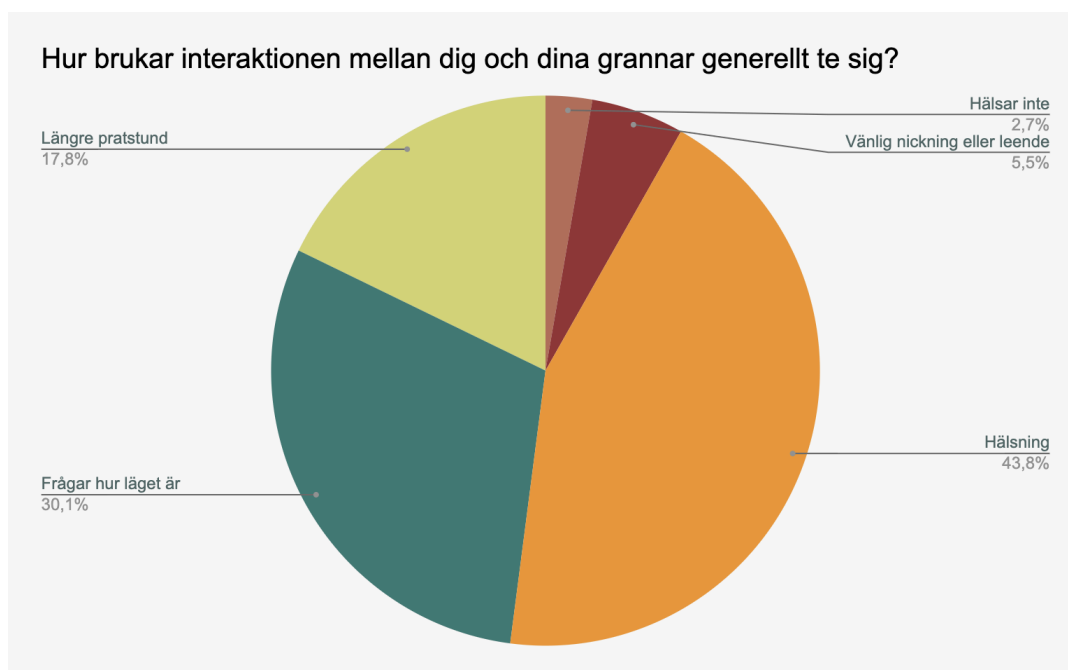
Boende i småhus uppnådde högst medelvärde av alla boendetyper för dimensionen sociala relationer. Denna grupp uppvisade även ett högre medelvärde än genomsnittet för enkäten på fråga 2-5 (se tabell 4.2). Vad gäller deltagande och engagemang (som till viss del kan kopplas både till dimensionen sociala relationer och dimensionen inställning till det kollektiva) kunde vi urskilja att boende i hyresrätt uppvisade en lägre grad av engagemang i bostadsområdet än boende i småhus och bostadsrättslägenhet. Resultatet pekade även mot att grupperna med eftergymnasial utbildning, examen från högskola/universitet samt de som uppgav studier vid högskola/universitet som högsta utbildningsnivå uppvisade en något högre grad av engagemang i bostadsområdet än gruppen som ej har eftergymnasial utbildning. Gruppen med högskoleexamen som högsta utbildningsnivå uppnådde dock en betydligt högre svarsfrekvens än de andra utbildningsnivåerna, vilket gör det svårt att säga något med säkerhet gällande denna kategori.

Gruppen som bott i bostadsområdet i 11-15 år uppvisade precis som gruppen boende i småhus högst medelvärde totalt för dimensionen sociala relationer, samt högst medelvärde i sin kategori på fråga 2-5 (se tabell 4.2). Åldersgruppen 66 år och uppåt nådde högst medelvärde av alla åldersgrupper för dimensionen sociala relationer som helhet. Denna åldersgrupp svarade över 1,0 poäng högre än gruppen 18-35 på bland annat frågan om respondenten hade kunnat tänka sig låta en granne exempelvis hämta post, mata katten eller vattna blommorna när bortrest och frågan om engagemang i bostadsområdet. Gruppen 66 år och uppåt uppvisade däremot lägst medelvärde av alla åldersgrupper på fråga 5: *hur ofta umgås du med människor i ditt bostadsområde som bor i en annan typ av upplåtelseform än vad du gör?* De med eftergymnasial utbildning, ej högskola / universitet hade ett

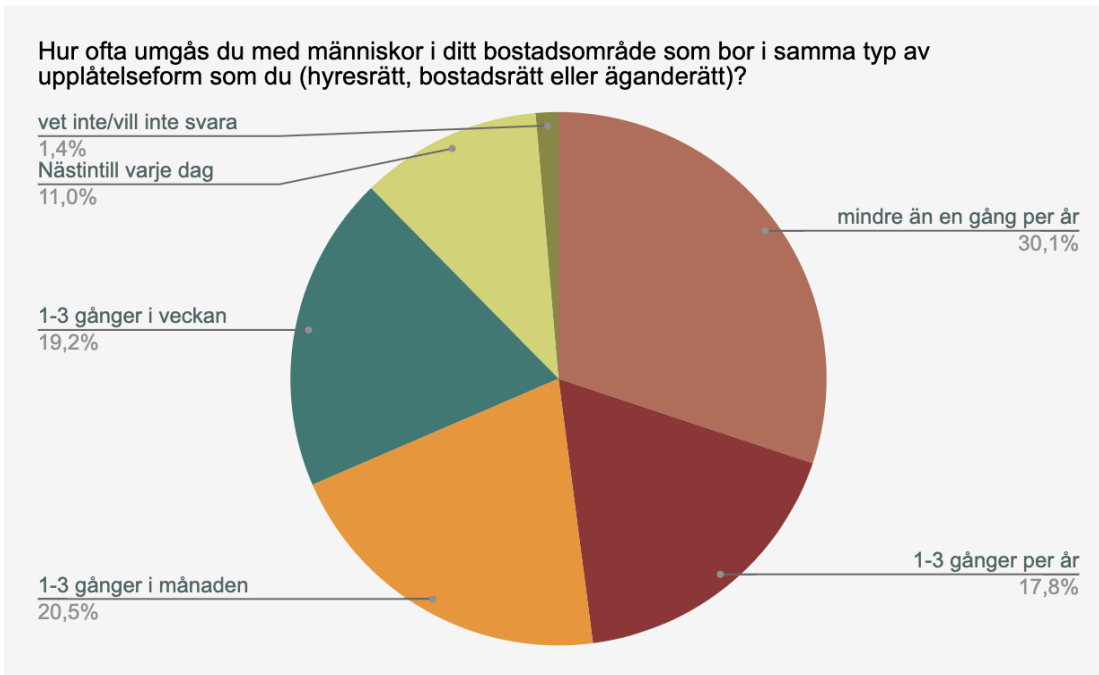
högre snitt dels på frågan kring umgänge med människor i samma upplåtelseform som de själva och dels på frågan kring umgänge med människor i en annan upplåtelseform. Vi kunde också se att umgänget med andra människor i bostadsområdet (både inom samma typ av upplåtelseform och andra typer av upplåtelseformer) var mindre inom gruppen som inte har barn än för gruppen med barn (se tabell 4.2). Denna grupp uppvisade även ett lägre medelvärde på fråga 2 och 3, samt totalt sett för dimensionen sociala relationer. Inga större skillnader kunde urskiljas mellan könen.

Vad gäller sysselsättning kunde vi urskilja stora skillnader i det totala medelvärdet för sociala relationer. De som upp gav att de arbetar deltid uppnådde ett medelvärde på 39 av 50 möjliga, medan gruppen jobbar inte / tjänst- eller föräldralediga endast uppnådde ett medelvärde på 25,3. Det ska dock sägas att underlaget i denna kategori var väldigt ojämnt, vilket gör det svårt att säga något med säkerhet om dessa boendegrupper.

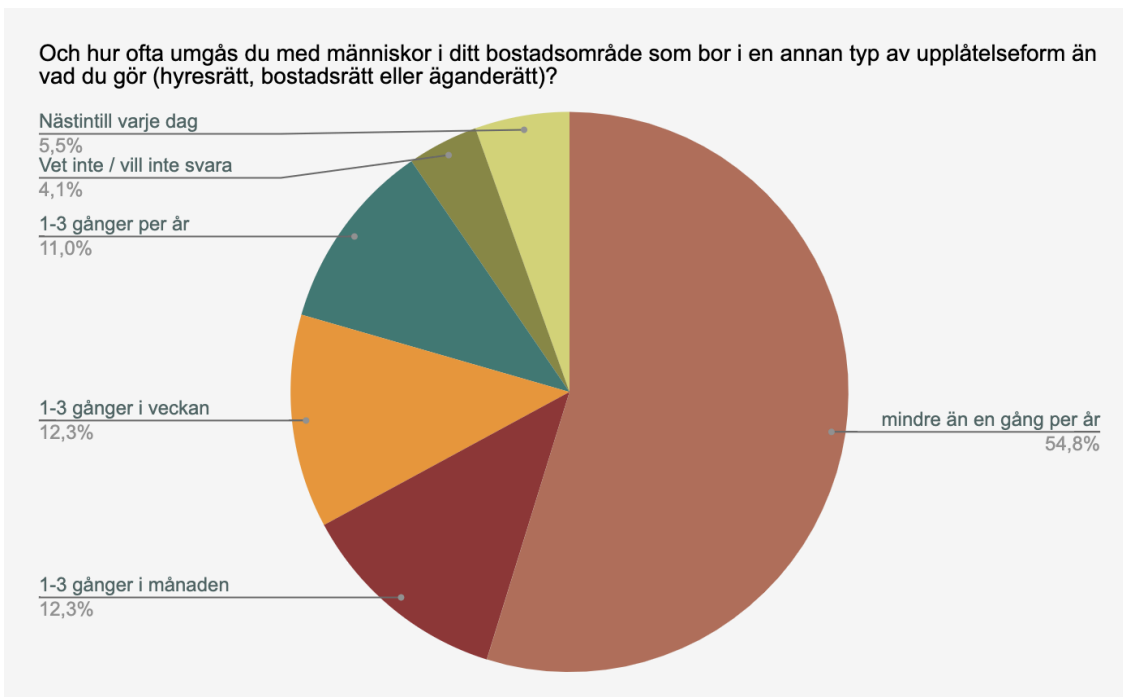
Resultatet visade att det överlag fanns en relativt god interaktion grannar emellan (se figur 4.1 nedan). Det var väldigt få som svarade att de inte hälsar alls, samtidigt som svarsalternativen “Frågar hur läget är” och “Längre pratstund” tillsammans utgör en knapp majoritet av svaren. Samtidigt svarade 43,8% att de åtminstone hälsar. Det genomsnittliga medelvärdet från undersökningen visade däremot att det fanns stora skillnader mellan huruvida man umgicks med människor i samma upplåtelseform som en själv, kontra en annan. Svarsalternativet “Mindre än en gång per år” ökade från 30,1% i fråga om samma bostadstyp, till 54,8% vad gällde en annan bostadstyp än den egna (se figur 4.2 och figur 4.3).

Figur 4.1: Cirkeldiagram som visualiserar hur samtliga respondenter anser att interaktionen med sina grannar brukar te sig

Figur 4.2: Cirkeldiagram som visualiserar hur ofta respondenten umgås med människor som bor i samma upplåtelseform som de gör.

Figur 4.3: Cirkeldiagram som visualiserar hur ofta respondenten umgås med människor som bor i en annan upplåtelseform än de gör.

Tabell 4.3: Medelvärde för frågor kopplade till dimensionen inställning till det kollektiva uppdelat efter utvalda boendegrupper i sina respektive kategorier

	Totalt medelvärde för dimensionen inställning till det kollektiva (maximalt värde 15)	Fråga 11: Människor i mitt bostadsområde är villiga att hjälpa varandra när problem uppstår (maximalt värde 5)	Fråga 12: Jag anser att människor i mitt bostadsområde respekterar och tar väl hand om områdets allmänna ytor och lokaler (maximalt värde 5)	Fråga 13: Jag anser att människor i mitt bostadsområde följer områdets regler och bestämmelser (maximalt värde 5)
Samtliga respondenter	10,3	3,8	3,2	3,3
Bostadstyp				
Bostadsrättslägenhet	9,9	3,6	3,2	3,1
Hyreslägenhet	10,2	3,6	3,1	3,4
Småhus	10,9	4,2	3,5	3,3
Ålder				
18 - 35 år	10,4	3,6	3,4	3,4
36 - 45 år	9,8	3,7	3,0	3,2
46 - 65 år	10,3	3,9	3,4	3,1
66 och uppåt	11,4	4,1	3,4	3,9
Har du barn?				
Ja	10,6	3,9	3,3	3,4
Nej	9,6	3,5	3,1	3,0
Vilket kön har du?				
Kvinna	10,4	3,8	3,4	3,3
Man	10,0	3,8	3,1	3,2
Annat	9,5	3,5	2,5	3,5
Boendetid i bostadsområdet				
0 - 4 år	10,5	3,5	3,5	3,5
5 - 10 år	10,7	4,1	3,4	3,2
11 - 15 år	10,3	3,9	3,1	3,3
Mer än 15 år	9,6	3,6	2,9	3,0
Sysselsättning				
Arbetar heltid	10,1	3,7	3,2	3,2
Arbetar deltid	11,7	5,0	3,7	3,0
Jobbar inte / tjänst- eller föräldraledig	11,0	3,7	3,3	4,0
Studier	10,1	3,7	3,3	3,1

Ålderspensionär	10,3	3,8	3,1	3,4
Utbildningsnivå				
Ej eftergymnasial utbildning	9,9	3,67	3,13	3,1
Eftergymnasial utbildning, ej högskola / universitet	10,1	3,8	3,2	3,1
Studier vid högskola / universitet	10,1	3,9	3,0	3,3
Examen högskola / universitet	10,4	3,8	3,3	3,4

Precis som i dimensionen sociala relationer uppvisade boende i småhus ett högre medelvärde än studiens genomsnitt på samtliga frågor inom dimensionen inställning till det kollektiva (se tabell 4.3). Detta går i linje med det högre medelvärde boende i småhus uppvisade på frågan om engagemang i bostadsområdet (se tabell 4.2), vilken i enkäten hörde till dimensionen sociala relationer men som också kan kopplas till dimensionen inställning till det kollektiva. Den äldsta åldersgruppen, 66 år och uppåt, hade högst medelvärde av alla åldersgrupper. För resterande åldersgrupper var resultatet relativt jämnt. Däremot uppvisar de som bott i området längst (mer än 15 år) lägst medelvärde totalt sett för denna dimension.

Gruppen som uppgav att de inte har barn nådde ett något lägre medelvärde än grupperna med barn på samtliga frågor rörande inställning till det kollektiva. Detta överensstämmer med resultatet för sociala relationer. Mellan könen kunde vi inte urskilja några större skillnader i medelvärde. Inte heller mellan de olika utbildningsnivåerna. Deltidsarbetande hade högst totala medelvärde inom denna dimension. Denna grupp hade också nått högsta möjliga medelvärde på fråga 11: *människor i mitt bostadsområde är villiga att hjälpa varandra när problem uppstår*. De som arbetade heltid uppvisade, tillsammans med studerande, lägst medelvärde vad gäller inställning till det kollektiva.

4.3 Identitet och platsanknytning

Tabell 4.4: Medelvärde för frågor kopplade till dimensionen identitet och platsanknytning efter utvalda boendegrupper i sina respektive kategorier

	Totalt medelvärde för dimensionen identitet och platsanknytning (maximalt värde 15)	Fråga 14: Jag känner att jag verkligen hör hemma i Södra Kortedala / Rissne (maximalt värde 5)	Fråga 15: Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Södra Kortedala / Rissne (maximalt värde 5)	Fråga 16: Södra Kortedala / Rissne är en viktig del av mitt vardagsliv (maximalt värde 5)
Samtliga respondenter	8,9	3,6	2,0	3,2
Bostadstyp				
Bostadsrättslägenhet	8,8	3,4	2,0	3,4
Hyreslägenhet	9,5	3,9	2,3	3,4
Småhus	8,4	3,7	1,8	2,9
Ålder				
18 - 35 år	6,9	3,2	1,4	2,3
36 - 45 år	8,9	3,3	2,2	3,4
46 - 65 år	9,7	4,1	2,2	3,4
66 och uppåt	11,1	4,3	2,6	4,3
Har du barn?				
Ja	9,4	3,8	2,1	3,5
Nej	7,8	3,2	1,9	2,8
Vilket kön har du?				
Kvinna	9,3	3,8	2,2	3,3
Man	8,3	3,3	1,8	3,2
Annat	9,0	4,0	2,0	3,0
Boendetid i bostadsområdet				
0 - 4 år	8,0	3,4	1,9	2,8
5 - 10 år	8,5	3,6	2,1	2,8
11 - 15 år	9,4	3,8	1,6	4,0
Mer än 15 år	10,1	3,8	2,4	3,8
Sysselsättning				
Arbetar heltid	8,2	3,4	1,8	2,9
Arbetar deltid	9,0	3,7	2,0	3,3
Jobbar inte / tjänst- eller föräldraledig	12,0	4,0	3,7	4,3
Studier	10,0	4,0	2,1	3,9

Ålderspensionär	10,9	4,2	2,4	4,2
Utbildningsnivå				
Ej eftergymnasial utbildning	10,0	4,1	2,3	3,7
Eftergymnasial utbildning, ej högskola / universitet	8,8	3,6	2,2	2,9
Studier vid högskola / universitet	8,6	3,7	1,7	3,1
Examen högskola / universitet	8,5	3,4	1,9	3,2

Inom dimensionen identitet och platsanknytning (tabell 4.4) uppvisade boende i småhus lägst medelvärde, vilket skiljer sig från denna grups höga medelvärden i de två tidigare dimensionerna (se tabell 4.2 och 4.3). Boende i hyresrätt var den grupp som fick högst medelvärde inom identitet och platsanknytning, vilket också skiljer sig gentemot tidigare dimensioner där de uppvisade lägst medelvärde. En trend som däremot håller i sig är att de som inte hade barn uppvisar låga medelvärden även inom denna dimension.

Till skillnad från föregående dimensioner (tabell 4.2 och 4.3) gick det att urskilja en något större skillnad mellan kvinnor och män inom dimensionen identitet och platsanknytning, där kvinnor uppvisade en aning högre medelvärden på samtliga frågor. De som är 66 år och uppåt har högst medelvärde inom denna kategori och det har också gruppen som bott i sitt bostadsområde i över 15 år. Även gruppen som bott i sitt bostadsområde 11-15 år nådde höga medelvärden på dessa frågor med undantag för fråga 15: *Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Södra Kortedala / Rissne.*

En grupp som stack ut i analysen av denna dimension var de som arbetade heltid. Denna grupp gav låga medelvärden på frågor kopplade till identitet och platsanknytning. Som vi tidigare nämnt uppnådde övriga grupper med andra sysselsättningar inte en lika hög svarsfrekvens i enkätundersökningen. Det är därför svårt att jämföra denna grupp med resultatet från andra sysselsättningsgrupper. De utan eftergymnasial utbildning stack också ut med ett högre medelvärde än resterande grupper i sin kategori. Totalt sett för denna dimension uppvisade de med högskole- eller universitetsexamen lägst medelvärde.

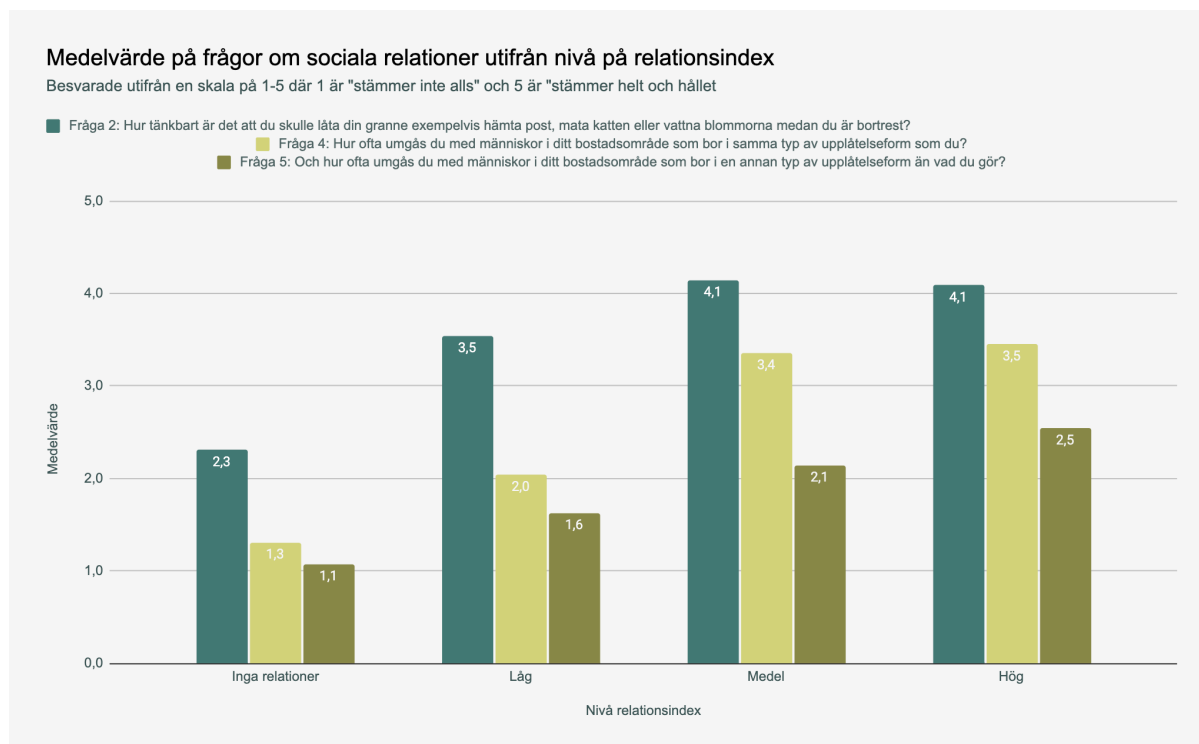
4.4 Relationsindex

Följande data har analyserats utifrån ett *relationsindex* (se tabell 3.3 och sida 19-20 för en mer utförlig beskrivning av relationsindexet). En högre nivå på relationsindexet innebar fler och/eller djupare relationer utanför det egna hushållet.

Tabell 4.5: Tabell över antal respondenter i respektive nivå av relationsindex

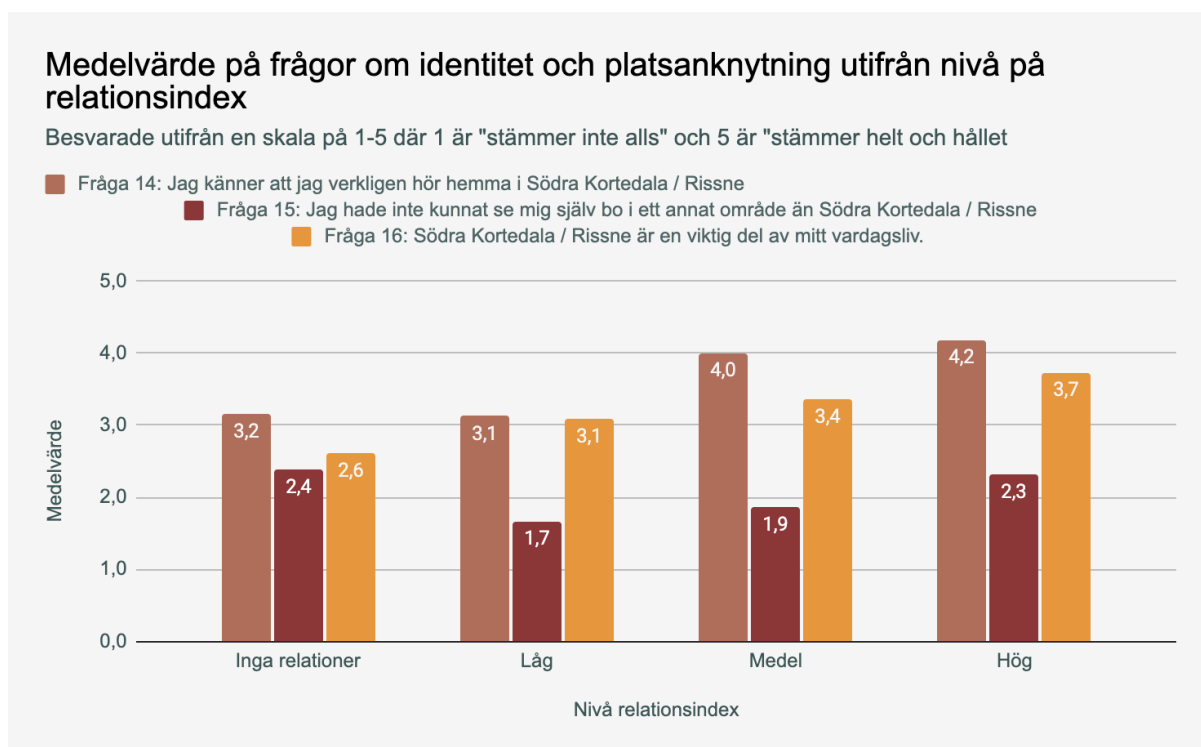
Relationsindex	Antal
Inga relationer	13
Låg	24
Medel	14
Hög	22

En högre nivå på relationsindexet verkade korrelera med ett högre medelvärde på flera av de enkätfrågor som behandlade dimensionen sociala relationer. Bland annat på fråga 4 och 5, vilka efterfrågade hur ofta umgänge sker med människor inom bostadsområdet som bor i samma respektive en annan typ av upplåtelseform, samt fråga 2: *Hur tänkbart är det att du skulle låta din granne exempelvis hämta post, mata katten eller vattna blommorna medan du är bortrest?*

Figur 4.4: Stapeldiagram som visualiserar medelvärde på frågor rörande sociala relationer utifrån relationsindex.

Även i två av tre frågor kopplade till identitet och platsanknytning kunde vi utläsa att en högre nivå på relationsindexet verkade ge ett högre medelvärde, där nivån "Hög" uppvisade högst medelvärde och nivån "Låg" uppvisade lägst medelvärde. Även gruppen med inga relationer i bostadsområdet nådde lägre medelvärden på flera av frågorna. På fråga 15: *Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Södra Kortedala / Rissne* uppvisade däremot gruppen med inga relationer högst medelvärde.

Figur 4.5: Stapeldiagram som visualiserar medelvärde på frågor rörande identitet och platsanknytning utifrån relationsindex.

Vad gällde dimensionen inställning till det kollektiva kunde vi inte urskilja några samband kopplade till nivå på relationsindexet.

4.5 Övergripande tendenser och mönster

Den vardagliga interaktionen mellan grannar kunde tolkas som tämligen god, medan umgänget mellan boende i olika bostadstyper var relativt litet. Gruppen som uppgav att de inte har barn svarade lägre på samtliga frågor rörande inställning till det kollektiva och verkade alltså i lägre utsträckning uppleva att människor i bostadsområdet respekterar den sociala ordningen och hjälper varandra när problem uppstår. Denna grupp svarade även lägre på majoriteten av frågorna kopplade till övriga dimensioner, sociala relationer samt identitet och platsanknytning, vilket kan tyda på att denna boendegrupp upplevde en lägre social sammanhållning i allmänhet än gruppen med barn. Vi kunde bland annat

urskilja att umgänget med andra människor i bostadsområdet (både inom samma typ av upplåtelseform och andra typer av upplåtelseformer) var mindre inom gruppen som inte har barn (se tabell 4.2). Gruppen som bott i sitt bostadsområde i över 15 år verkade uppleva en starkare platsanknytning och platstillhörighet än andra boendegrupper i denna kategori, men svarade lägre på dimensionen inställning till det kollektiva. Boende i småhus verkade vara mer engagerade i bostadsområdet än boende i hyreslägenheter, men däremot ha en svagare platsanknytning. Slutligen uppfattades ett samband mellan fler och djupare relationer i bostadsområdet och ett högre medelvärde på flera frågor rörande sociala relationer samt identitet och platsanknytning. Ett liknande samband kunde dock inte identifieras för dimensionen inställning till det kollektiva.

5. Diskussion

I följande kapitel kommer de viktigaste resultaten att diskuteras och kopplas till tidigare forskning och teorier. Kapitlet inleds med en diskussion av vad resultatet i sin helhet innebär för den sociala sammanhållningen inom studiens population. Därefter diskuteras resultatet utifrån dimensionerna *sociala relationer*, *inställning till det kollektiva* samt *identitet och platsanknytning*. Kapitlet avslutas med en diskussion av metoden, policyimplikationer och förslag på framtida forskning.

5.1 Diskussion av resultat

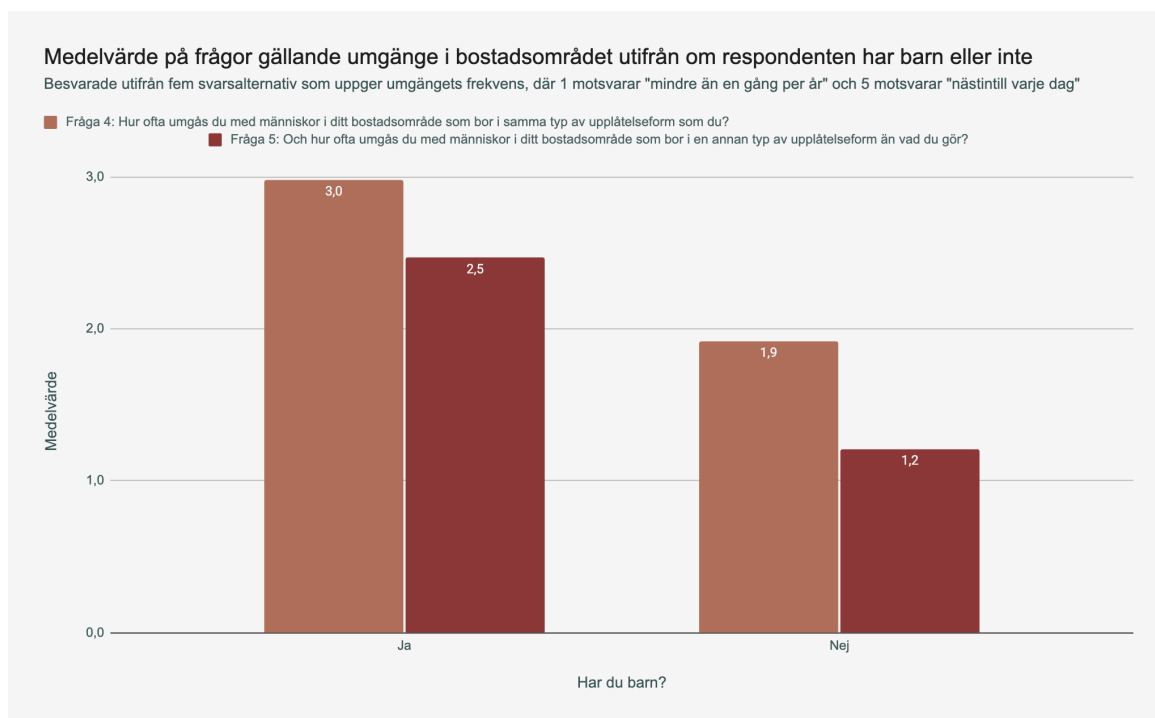
Samtliga boendegrupper utifrån bostadstyp uppvisade ett totalt medelvärde på runt 50, vilket utifrån det maximala värdet på 80 skulle kunna tolkas som ett tecken på en relativt god social sammanhållning inom studiens population. Detta skulle också kunna tydas som att det inte fanns några större skillnader i den sociala sammanhållningen, eller åtminstone inte upplevelsen av den, mellan boende i olika bostadstyper. Det är svårt att dra några säkra slutsatser på grund av studiens låga svarsfrekvens och delvis tunna underlag. Det kan också finnas ytterligare aspekter av social sammanhållning som vi inte lyckats fånga upp i enkäten och som därför inte reflekteras i resultatet. Medelvärdet per bostadstyp och dimension var väldigt jämnt, vilket skulle kunna tyda på att det är andra faktorer än just bostadstyp som avgör hur den sociala sammanhållningen ter sig (se tabell 4.2, 4.3 och 4.4).

5.1.1 Sociala relationer och inställning till det kollektiva

Resultatet visade att det förekommer god interaktion och ett socialt umgänge mellan grannar i samma bostadstyp, men mindre umgänge över bostadstyperna. Detta har stöd i den forskning vi utgått ifrån (bland annat studier från Allen m.fl., 2005; Dekker & Bolt, 2005; Kleinhans, 2004; Uitermark m.fl., 2007). Dessa studier påvisar att det är svårt att få till social interaktion mellan boende i olika bostadstyper. Dels på grund av den rumsliga separationen (även om denna separation är på liten skala,

exempelvis på gatu- eller byggnadsnivå), men kanske framför allt på grund av att boende i olika bostadstyper ockuperar olika sociala världar och helt enkelt lever skilda liv. Studier från Allen m.fl. (2005) och Camina & Wood (2009) visar att interaktionen mellan olika boendegrupper inte nödvändigtvis behöver upplevas som fientlig eller kylig utan kan vara av artig och praktisk karaktär, men att det är svårt att skapa mer vänskapliga band än så. Man kan därför diskutera ifall bostadsblandningen verkligen kan bidra till några större positiva effekter på den sociala sammanhållningen, exempelvis genom att bidra till skapandet av sociala nätverk, då dessa effekter och de fördelar som lyfts i samband med bostadsblandning enligt Camina & Wood bygger på att just sociala interaktioner uppstår mellan olika boendegrupper.

Gruppen som angav att de inte har barn svarade lägre på majoriteten av frågorna i enkätundersökningen. De hade även ett lägre totalt medelvärde än gruppen som angav att de hade barn på alla dimensioner (se tabell 4.2, 4.3 och 4.4), denna grupp verkar alltså uppleva en lägre grad av social sammanhållning i bostadsområdet än gruppen med barn. Vårt resultat visade även att graden av umgänge inom samma typ av upplåtelseform men framför allt mellan upplåtelseformer skiljer sig för gruppen med barn och gruppen utan barn (se figur 5.1 nedan), där gruppen med barn uppvisade en högre grad av umgänge. En tänkbar anledning till detta skulle kunna vara att det finns färre sammanhang att delta i inom bostadsområdet för de som inte har barn. Barnens aktiviteter kan vara ett sätt att skapa relationer och ett umgänge med andra barnfamiljer i området, vilket skulle kunna bidra till ett högre medelvärde på dimensionen sociala relationer. Detta kan kopplas till Allen m.fl. (2005) studie där man observerade social sammanhållning i form av vänskapsrelationer mellan barn i olika bostadstyper.

Figur 5.1: Medelvärde av frågor gällande umgänge utifrån frågan om respondenten har barn eller inte.

Resultatet på frågan om engagemang i bostadsområdet inom dimensionen sociala relationer samt flera av frågorna inom dimensionen inställning till det kollektiva visade att boende i småhus uppvisade ett större engagemang inom sitt område än boende i hyresrätter. Detta skulle kunna bero på att de som äger sin bostad gjort ekonomiska investeringar i området, men i vår enkät kan vi inte urskilja huruvida det är ett instrumentellt eller uttrycksfullt engagemang som förekommer bland de som bor i småhus. Manturuk m.fl. (2012) menar på att det är just det instrumentella engagemanget som ofta har ekonomiska incitament. Det lägre engagemanget bland boende i hyresrätter kan också kopplas till Manturuk m.fl. (2012) longitudinella studie som visade på att boende i hyresrätter som flyttade under studieperioden var mindre benägna att engagera sig i lokala föreningar eller samverkansgrupper än bostadsägare som flyttade under samma studieperiod. Bostadsägare som bodde kvar i samma bostad visade även de ett större engagemang i grannskapet än boende i hyresrätter som bodde kvar.

Något som stack ut i vårt resultat var att gruppen som bott i sitt bostadsområde i över 15 år hade högst totala medelvärde inom sin kategori på identitet och platsanknytning, men lägst totala medelvärde på inställning till det kollektiva. Varför denna grupp svarar något lägre än exempelvis gruppen som bott i bostadsområdet 0-4 år är svårt att dra några slutsatser kring. Men man skulle kunna tänka sig att boende inom denna grupp under en längre tid sett förändringar i området och därför har en aningen mer negativ upplevelse av huruvida exempelvis människor i bostadsområdet respekterar regler och bestämmelser eller tar väl hand om allmänna ytor och lokaler.

5.1.2 Platsanknytning och identitet

Respondenter i småhus verkade uppleva en något svagare emotionell koppling till sitt närområde än respondenter i hyresrätter (se tabell 4.4). De uppvisade ett lägre medelvärde på frågorna “*Jag hade inte kunnat se mig bo i ett annat område än Södra kortedala / Rissne*” och “*Södra Kortedala / Rissne är en viktig del av mitt vardagsliv*”. Detta kan undersökas utifrån Atkinson & Kintreas (2000) resonemang om att boende i olika bostadstyper ockuperar skilda sociala världar där bostadsägare i större utsträckning lämnar bostadsområdet för arbete och rekreation samt använder lokal service betydligt mindre än boende i hyresrätter, vilket bland annat kopplas till ett högre bilinnehav hos bostadsägare. I denna studie skulle detta kunna peka mot att boende i småhus i större utsträckning rör sig utanför den egna stadsdelen / primärområdet och exempelvis arbetar, utför sina ärenden och har ett umgänge i andra delar av staden.

Det närmaste området kan eventuellt utgöra en mindre del av småhus-respondenternas vardag, vilket skapar en svagare platsanknytning och en minskad känsla av platsidentitet för denna grupp. Curley (2010) lyfter just att lokal service såsom butiker och institutioner är viktiga mötesplatser där sociala interaktioner kan uppstå och en känsla av gemensamma normer och värderingar kan skapas bland de boende. Dessa sociala interaktioner, normer och värderingar kan också kopplas till skapandet av en gemensam platsbaserad identitet (se Curley, 2010; Kleinhans m.fl., 2007). Däremot svarade boende i småhusen någorlunda högt på att de verkligen känner att de hör hemma i området, vilket skulle kunna tyda på att de trivs i sitt område men kanske inte är lika bundna till platsen utan hade kunnat bo i en liknande boendemiljö i en annan del av staden också.

Boende i hyresrätt uppvisade ett desto högre medelvärde vad gäller identitet och platsanknytning. Detta skulle kunna gå att koppla till en mindre rörlighet inom denna grupp, vilket Atkinson & Kintreas (2000) är inne på. Utifrån deras resonemang spenderar gruppen boende i hyresrätter mer tid i närområdet än bostadsägare, vilket i sin tur grundar sig i att det kanske inte finns samma förutsättningar (eller skäl för den delen) att ta sig längre bort än så.

De äldsta respondenterna (66 år och uppåt) svarade högst av alla åldersgrupper på frågor gällande identitet och platsanknytning vilket kan indikera en större förankring till området. Denna grupp har också bott länge i området, i flera fall över 15 år, vilket skulle kunna vara en bidragande faktor. De har under många år haft möjlighet att knyta band och skapa relationer inte bara till andra människor, utan också till området i sig. Samma antagande tar sig även uttryck i frågan om att låta en granne hämta post eller mata katten, där gruppen 66 år och uppåt i större grad uppvisade höga medelvärden. Detta

skulle kunna tyda på att de under en längre tid haft möjlighet att utveckla en god relation och tillit till sina grannar.

I resultatet kunde vi urskilja ett samband mellan dimensionen som rör identitet och platsanknytning och hur många eller djupa relationer respondenterna har, där ett högt relationsindex korrelerar med höga medelvärden i frågor kopplade till denna dimension (se figur 4.5). Vi kunde även se att en högre nivå på relationsindexet korrelerade med högre medelvärden på flera frågor inom dimensionen sociala relationer, exempelvis fråga 2: *Hur tänkbart är det att du skulle låta din granne exempelvis hämta post, mata katten eller vattna blommorna medan du är bortrest?* Detta går att koppla till Livingstone m.fl. (2008 refererad i Mugnano & Palvarini, 2013) teori om att en stark platsanknytning ofta växer fram hos boende som en följd av starka sociala band inom bostadsområdet. Även Curley (2010) och Kleinhans m.fl. (2007) lyfter kopplingen mellan platsanknytning, sociala interaktioner och kollektiva aktiviteter. Ovan nämnda teorier rimmar väl med vårt resultat och med det i beaktning går det att argumentera för att fler sociala band inom bostadsområdet bidrar till skapandet av en starkare platsidentitet och förankring. Samtidigt utgör gruppen som inte har några relationer alls ett undantag då de på frågan *“Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Södra Kortedala / Rissne”* uppvisade högst medelvärde av alla nivåer i relationsindexet. Vad detta skulle kunna bero på är svårt att uttala sig om, men det är intressant att denna företeelse motsäger teorierna som nämns tidigare i detta stycke. Denna avvikelse skulle kunna vara en följd av studiens begränsningar, exempelvis låg svarsfrekvens och litet analysunderlag, men det skulle också kunna utgöra en möjlig kunskapslucka och föremål för vidare studier.

De som arbetade heltid hade generellt sett låga svarsvärden vad gällde identitet och platsanknytning. Denna grupp svarade lägst inom sin kategori på frågorna *“Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Södra Kortedala / Rissne”* och *“Södra Kortedala / Rissne utgör en viktig del för mitt vardagsliv”*, vilket kan hänföras till teorin om skilda sociala världar och att denna grupp kanske lever stora delar av sitt liv i andra områden. En majoritet i denna grupp har en högskole- eller universitetsexamen vilket skulle kunna innebära fler arbetstillfällen och arbetsmöjligheter över hela staden. Arbetsresorna skulle kunna medföra att även andra aktiviteter utförs i andra delar av staden så som nöjen, fritidsaktiviteter, handel och service. Dels på grund av tidsbesparing men också på grund av att andra, kanske bättre, alternativ finns. I vårt resultat kunde vi urskilja att de med examen från högskola eller universitet hade lägst medelvärde på dimensionen identitet och platsanknytning medan de utan eftergymnasial utbildning hade högst, vilket stödjer resonemanget ovan om potentiellt fler arbetsmöjligheter och i samband med det fler utförda aktiviteter utanför närområdet för gruppen med högskole/universitets-examen.

5.2 Diskussion av metod

Det finns alltid vissa risker med de val man gör vad gäller metod. Till exempel ett möjligt bortfall i urvalet då de som saknade teknikvana kan ha haft svårt att delta i vår digitala enkätundersökning. Vi försökte motverka detta genom att i introduktionsbrevet inkludera en tydlig instruktion för hur QR-länken skulle användas. Då vi inte använde oss av en personlig kod, länk eller mejladress i enkätundersökningen fanns det en risk att respondenterna skulle kunna fylla i enkäten flera gånger, vilket kunde bidra till ett mindre tillförlitligt resultat. Det fanns även en risk för en lägre svarsfrekvens i de fastigheter där vi inte fått tillgång till de boendes brevlådor utan endast satt upp introduktionsbrev på portar och i trapphus, då detta kunde upplevas som mindre personligt riktat och därför engagera färre boende. På grund av olika överenskommelser med hyresvärdar och bostadsrättsföreningar i bostadsområdena delades introduktionsbrevet ut med flera dagars mellanrum. Detta skulle potentiellt kunna innebära att boende som fått fler dagar på sig att besvara enkäten uppvisade en högre svarsfrekvens.

Under utdelningen av enkätinbjudningarna vid Decenniumplan uppstod ett bortfall på ungefär 78 hushåll. I en av hyresfastigheterna genomfördes ett stambyte vilket ledde till att fastighetens 63 hushåll inte kunde delges enkäten. Ett bortfall på ytterligare cirka 15 hushåll uppstod på grund av låsta trappuppgångar i fastigheter där vi inte fått godkännande att sätta upp lappar på entrédörrarna. Det var svårt och i vissa fall inte möjligt att nå somliga hyresvärdar och bostadsrättsföreningar, vilket har lett till en del skevheter i resultatet. I de fall då vi inte fick tag på bostadsrättsföreningarnas styrelser, sattes enkätinbjudningar upp på entrédörrarna inom dessa bostadsrättsföreningar. Vidare uppstod det ett bortfall på ungefär 193 hyresrätts-hushåll i Mjölner, då fastighetsskötaren inte godkände uppsatta enkätinbjudningar på entrédörrarna och vi inte lyckades komma i kontakt med ansvarig hyresvärd. Samma problem uppstod i Lavetten där enkätinbjudningarna var tvungna att plockas ner efter tre dagar. Dessa komplikationer ledde till att ett totalurval inte kunde göras. Det ledde även till att ett obundet slumpmässigt urval inte längre var möjligt, då flera hushåll (framförallt i hyresfastigheterna i Mjölner) i vårt tänkta urval inte fått likvärdiga möjligheter att kunna delta i enkätundersökningen.

Totalt 1498 hushåll fick någon form av möjlighet att delta i studien och antalet inkomna enkätsvar var 74, vilket kan anses vara en låg svarsfrekvens. Detta har konsekvenser på studien i form av ett mer osäkert resultat där det finns begränsningar i vilka slutsatser som kan dras. Bryman (2018, s. 240-241) lyfter att flera forskare ser ett minskande intresse för att delta i enkätstudier, vilket vi är benägna att hålla med om då vi upplevde det som svårt att få in en önskvärd mängd svar, trots påminnelser och tillägget av ytterligare ett bostadsområde.

Vi hade som målsättning att skapa en jämn fördelning vad gäller bostadstyper i vårt underlag, vilket till viss del uppfylldes. Däremot blir det en mer ojämn fördelning om vi studerar resultatet utifrån andra typer av boendegrupper eller kategorier som exempelvis utbildningsnivå, där personer med grundskola som högsta utbildningsnivå knappt representeras i över huvud taget. Detta är något att ta i beaktning vid vidare studier eller forskning inom detta ämne. Detsamma gäller datan från vår kvantitativa undersökning som kanske hade behövts kompletteras med kvalitativa metoder för att skapa sig en djupare och bredare förståelse i respondenternas åsikter och handlingar.

Relationsindexet är baserat på vår egen bedömning och hade givetvis kunnat klassificeras på andra sätt vilket i sin tur hade kunnat ge ett annat resultat. Svartalernativet "släkt" var särskilt svårt att klassificera då släktband kan se ut på många olika sätt och vara både av mer ytlig eller till och med kylig karaktär, men också innebära djupare relationer och ett större umgänge. För detta svartalernativ resonerade vi oss fram till att släkt tillhörde den egna privata "sfären" och att släktbanden finns oavsett om man bor i samma bostadsområde eller inte. Därför ansåg vi att "släkt" inte bör grupperas ihop med djupare relationer utanför det egna hushållet, som eventuellt kan ha uppstått på grund av att man bor i just samma bostadsområde och därmed visar på en större social förankring i bostadsområdet då relationen grundar sig i den rumsliga närheten .

Eftersom vi endast undersökte valda bostadsområden under en kortare tid går det inte att säga något om hur utvecklingen sett ut i områdena sedan blandningen infördes. Om en kvalitativ eller longitudinell studie hade genomförts hade vi eventuellt fått ett mer tillförlitligt resultat som även hade kunnat bidra till insikter kring långtgående samband såväl som en djupare förståelse för respondenternas upplevelser och val.

5.3 Policyimplikationer

Utifrån studiens resultat och diskussion såväl som tidigare studier och teorier, anser vi att man inte bör se bostadsblandning som en allomfattande strategi för att skapa ökad social sammanhållning på grannskapsnivå. Vårt resultat pekade på att den sociala sammanhållningen i blandade områden kan vara relativt god trots att det sociala umgänget över boendetyperna är någorlunda litet. Men för att stärka den sociala sammanhållningen ytterligare ser vi ett behov av fler åtgärder för att lyckas skapa förutsättningar för möten mellan olika boendegrupper, vilket flera forskare lyfter som avgörande i stärkandet av den sociala sammanhållningen. Vidare behöver det eventuellt läggas ett större fokus på gemensamma ytor såsom platser för rekreation, idrott, kultur och service där alla, oavsett förutsättningar, kan mötas och interagera med varandra. Vi tror att det finns fördelar med att blicka mot mindre samhällen eller gemenskaper med god sammanhållning och ta inspiration av de lösningar och förutsättningar de har, för att sedan skala upp dem till en större skala eller annan kontext.

5.4 Förslag på framtida forskning

Ett forskningsområde som det potentiellt skulle kunna utföras vidare studier kring är huruvida småhusägare inte väljer sin bekantskapskrets baserat på deras geografiska närhet, utan kanske snarare livsstil eller resurser. Hur skulle detta kunna tänkas påverka den sociala sammanhållningen på grannskapsnivå? Utöver det hade det även varit intressant att undersöka varför de som uppgav att de inte hade några relationer alls i sitt bostadsområde, svarade högst av alla relationsindex-nivåer på frågan *“Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Södra Kortedala / Rissne”*.

6. Slutsats

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur bostadsblandning påverkat den sociala sammanhållningen i tre bostadsområden i Sveriges två största storstadsområden. De undersökta bostadsområdena har tidigare dominerats av hyresrätter men sedan millennieskiftet kompletterats med andra bostadstyper, vilket i sin tur har skapat en större social blandning av olika boendegrupper. Vi har genom en digital enkätundersökning i dessa bostadsområden ämnat att besvara följande forskningsfrågor:

- *Hur är den sociala sammanhållningen mellan boende i olika bostadstyper i grannskap som sedan millennieskiftet infört en större blandning av upplåtelseformer?*
- *Går det att urskilja variationer i resultaten mellan andra boendegrupper?*
- *Går det att urskilja ett samband mellan vilken typ av relationer respondenterna har i sitt bostadsområde och de tre dimensionerna av social sammanhållning; sociala relationer, inställning till det kollektiva samt identitet och platsförankring?*

Vårt resultat pekade på att det fanns en relativt god sammanhållning i våra studieområden samt att det fanns en någorlunda gemensam och likvärdig upplevelse av den sociala sammanhållningen bland boende i olika bostadstyper. Det var däremot lite som pekade på att den sociala sammanhållningen skulle vara påverkad av just bostadsblandningen. Utifrån de möjliga scenarion vi radade upp i kunskapsöversikten, som baserades på resultat från tidigare studier (se avsnitt 2.3), landar vi därmed närmast scenario 3: god eller dålig sammanhållning oberoende av bostadsblandning. Detta baserar vi främst på att det var en relativt låg interaktion mellan boende i olika upplåtelseformer vilket vi kopplat till teorier om att olika boendegrupperna lever och verkar i skilda sociala världar och därför inte interagerar med varandra, trots den rumsliga närheten. Liknande tendenser kunde urskiljas i resultatet

på frågorna gällande identitet och platsanknytning, där den känslomässiga kopplingen till närområdet och betydelsen av närområdet i vardagslivet visade sig vara något lägre för boende i småhus jämfört med boende i hyreshus. Detta kan tänkas bidra till färre möjligheter till social interaktion mellan olika boendegrupper, vilket kan anses hämma förutsättningarna för att skapa social sammanhållning i blandade områden men också hindra uppnåendet av andra fördelar kopplade till blandningsstrategier.

Det verkar snarare som att den sociala sammanhållningen påverkas av en rad olika faktorer, vilket gör lösningen betydligt mer komplicerad än att enbart blanda upp bostadsbeståndet. Bland annat kunde vi se att variabler som ålder och hur länge man bott i området påverkade graden av platsförankring och tilliten till sina grannar. Vi kunde exempelvis också se att gruppen som angav att de har barn tycktes uppleva en större social sammanhållning än de som inte har det. Resultatet indikerade därmed att det fanns variationer i den sociala sammanhållningen mellan olika boendegrupper, oberoende av vilken bostadstyp man bodde i. Vi anser det därför viktigt att i blandade bostadsområden skapa förutsättningar för möten och relationsbyggande mellan olika boendegrupper, men också fler mötesplatser och rum som attraherar olika grupper och där mindre gemenskaper kan bildas.

Med tidigare forskning såväl som vårt egna resultat i beaktning går det att urskilja (relativt) tydliga samband mellan vilken typ av relationer individen har i bostadsområdet och individens platsanknytning och identitet. Det är inte omöjligt att det är genom dessa rumsliga relationer som det skapas förutsättningar för socialt utbyte som stärker känslan av att man tillhör en gemenskap. Relationer i bostadsområdet kan således vara en del i skapandet av en starkare platsidentitet och platsanknytning, och sin tur bidra till en starkare social sammanhållning.

Utifrån dessa slutsatser tror vi att vägen till en god social sammanhållning är mycket mer komplex och svårlöst än att enbart blanda bostadsbeståndet i bostadsområden. Vi tror att det kan behövas utföras åtgärder på stora såväl som små nivåer för att skapa naturliga mötesplatser där människor från olika socioekonomiska bakgrunder kan mötas och skapa relationer. I en tid där klyftorna i Sverige är större än någonsin behöver den sociala sammanhållningen stärkas, inte bara inom grannskap, utan inom samhället som stort.

Litteratur

- Allen, C., Camina, M., Casey, R., Coward, S., & Wood, M. (2005). *Mixed tenure, twenty years on – Nothing out of the ordinary*. Chartered Institute of Housing/Joseph Rowntree Foundation https://urbanrim.org.uk/cache/Allen-et-al_twenty-years-on.pdf
- Andersson, R., Bråmås, Å., & Holmqvist, E. (2010). Counteracting Segregation: Swedish Policies and Experiences. *Housing Studies*, 25(2), 237–256. <https://doi.org/10.1080/02673030903561859>
- Andersson, E., Wimark, T., & Malmgren, B. (2022). Tenure type mixing and segregation. *Housing Studies*, 37(1), 26–49. <https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1803803>
- Arthurson, K. (2002). Creating Inclusive Communities through Balancing Social Mix: A Critical Relationship or Tenuous Link? *Urban Policy and Research*, 20(3), 245–261. <https://doi.org/10.1080/0811114022000005898>
- Atkinson, R., & Kintrea, K. (2000). Owner-occupation, social mix and neighbourhood impacts. *Policy and Politics*, 28(1), 93–108. <https://doi.org/10.1332/0305573002500857>
- Berger-Schmitt, R. (2000). *Social cohesion as an aspect of the quality of societies: Concept and measurement* (EU Reporting working paper No. 14). Centre for Survey Research and Methodology (ZUMA). https://www.gesis.org/fileadmin/upload/dienstleistung/daten/soz_indikatoren/eusi/paper14.pdf
- Bergsten, Z. & Holmqvist, E. (2013). Possibilities of building a mixed city - evidence from Swedish cities. *European Journal of Housing Policy*, 13(3), 288–311. <https://doi.org/10.1080/14616718.2013.809211>
- Bolt, G. & van Kempen, R. V. (2011). Successful mixing? Effects on urban restructuring policies in dutch neighbourhoods. *Tijdschrift door economische en sociale geografie*, 102(3), 361-368. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9663.2011.00668.x>
- Bond, L., Sautkina, E. & Kearns, A. (2011). Mixed Messages about Mixed Tenure: Do Reviews Tell the Real Story? *Housing Studies* 26(1), 69-94. <https://doi.org/10.1080/02673037.2010.512752>
- Boverket (u.å). *Segregationsbarometern*. Statistik från SCB. Hämtad 2024-04-12 från <https://segregationsbarometern.boverket.se/labbet/#/statistiklabbet/map/?indicator=25&location=alla-kommuner&bg=0>
- Boverket. (2023a). *Boendesegregation i Sverige*. Hämtad 2024-03-25 från <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/boendesegregation/sverige/>

- Boverket. (2023b). *Vad får boendesegregationen för konsekvenser?*. Hämtad 2024-04-29 från <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/boendesegregation/konsekvenser/>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Liber.
- Bucerius, S. M., Thompson, S. K., & Berardi, L. (2017). “They're Colonizing My Neighborhood”: (Perceptions of) Social Mix in Canada. *City & Community*, 16(4), 486–505. <https://doi.org/10.1111/cico.12263>
- Camina, M. M., & Wood, M. J. (2009). Parallel Lives: Towards a Greater Understanding of What Mixed Communities Can Offer. *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)*, 46(2), 459–480. <https://doi.org/10.1177/0042098008099363>
- Chan, J., To, H.-P., & Chan, E. (2006). Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research. *Social Indicators Research*, 75(2), 273–302. <https://doi.org/10.1007/s11205-005-2118-1>
- Curley, A. M. (2010). Relocating the Poor: Social Capital and Neighborhood Resources. *Journal of Urban Affairs*, 32(1), 79–103. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9906.2009.00475.x>
- Davidson, M. (2008). Spoiled Mixture: Where Does State-led 'Positive' Gentrification End? *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)*, 45(12), 2385–2405. <https://doi.org/10.1177/0042098008097105>
- Delhey, J. (2007). Do Enlargements Make the European Union Less Cohesive? An Analysis of Trust between EU Nationalities. *Journal of Common Market Studies*, 45(2), 253–279. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5965.2007.00711.x>
- Dekker, K., & Bolt, G. (2005). Social Cohesion in Post-war Estates in the Netherlands: Differences between Socioeconomic and Ethnic Groups. *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)*, 42(13), 2447–2470. <https://doi.org/10.1080/00420980500380360>
- Engström, F. (2023). Så förändras Göteborgs skyline - bara sett början... *Fastighetsvärlden*. <https://www.fastighetsvarlden.se/notiser/sa-forandras-goteborgs-skyline-bara-sett-borjan/>
- Fastighetsvärlden. (2023). Stockholm vill bygga höghus i park på söder. *Fastighetsvärlden*. <https://www.fastighetsvarlden.se/notiser/stockholm-vill-bygga-hoghus-i-park-pa-soder/>
- Förvaltaren. (u.å.). *Rissne*. Hämtad 22 april 2024 från <https://www.forvaltaren.se/omrade/rissne-11>
- Galster, G. (2007). Should Policy Makers Strive for Neighborhood Social Mix? An Analysis of the Western European Evidence Base. *Housing Studies*, 22(4), 523–545. <https://doi.org/10.1080/02673030701387630>

Göteborgs stad. (2009a). *Översiktsplan för Göteborg. Del 1: Utgångspunkter och strategier.*

https://www.webbkampanj.com/goteborg/op09_dell/

Göteborgs stad. (2009b). *Översiktsplan för Göteborg. Konsekvensbeskrivning.*

https://www.webbkampanj.com/goteborg/op09_kb/

Göteborgs stad. (2013). *Detaljplan för Bostäder m.m vid Decenniumplan inom stadsdelen Kortedala i Göteborg.*

[https://www5.goteborg.se/prod/fastighetskontoret/etjanst/planbygg.nsf/vyFiler/Kortedala%20-%20Decenniumplan-Plan%20-%20laga%20kraft-Planhandling/\\$File/1480K-II-5209.pdf?OpenElement](https://www5.goteborg.se/prod/fastighetskontoret/etjanst/planbygg.nsf/vyFiler/Kortedala%20-%20Decenniumplan-Plan%20-%20laga%20kraft-Planhandling/$File/1480K-II-5209.pdf?OpenElement)

Kearns, A., & Forrest, R. (2000). Social Cohesion and Multilevel Urban Governance. *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)*, 37(5/6), 995–1017. <https://doi.org/10.1080/00420980050011208>

Kleinhans, R. (2004). Social implications of housing diversification in urban renewal: A review of recent literature. *Journal of Housing and the Built Environment*, 19(4), 367–390.

<https://doi.org/10.1007/s10901-004-3041-5>

Kleinhans, R., Priemus, H., & Engbersen, G. (2007). Understanding Social Capital in Recently Restructured Urban Neighbourhoods: Two Case Studies in Rotterdam. *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)*, 44(5/6), 1069–1091. <https://doi.org/10.1080/00420980701256047>

Lalli, M. (1992). Urban-related identity: Theory, measurement, and empirical findings. *Journal of Environmental Psychology*, 12(4), 285–303. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(05\)80078-7](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(05)80078-7)

Lees, L. (2008). Gentrification and Social Mixing: Towards an Inclusive Urban Renaissance? *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)*, 45(12), 2449–2470. <https://doi.org/10.1177/0042098008097099>

Lilja, E. & Perner, M. (2010). *Boendesegregationen - orsaker och mekanismer. En genomgång av aktuell forskning.* Boverket. Hämtad 2024-03-21 från

https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/bilaga-1.pdf?fbclid=IwAR0TApKc2O5hn0dX_3ft1VUFyEjDedwIvYePcuZNowdeCykmDZBicMrxxug

Lindemann, L., & Roelofs, K. (2020). *Blandningspolitik och strategier för social blandning : En litteraturöversikt.* SBV Working Paper Series (20:2). Studier i boende och välfärd, Malmö universitet. <https://doi.org/10.24834/isbn.9789178770939>

Manturuk, K., Lindblad, M., & Quercia, R. (2012). Homeownership and Civic Engagement in Low-Income Urban Neighborhoods: A Longitudinal Analysis. *Urban Affairs Review (Thousand Oaks, Calif.)*, 48(5), 731–760. <https://doi.org/10.1177/1078087412441772>

Mugnano, S., & Palvarini, P. (2013). "Sharing space without hanging together": A case study of social mix policy in Milan. *Cities*, 35, 417–422. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2013.03.008>

Musterd, S., & Andersson, R. (2005). Housing Mix, Social Mix, and Social Opportunities. *Urban Affairs Review (Thousand Oaks, Calif.)*, 40(6), 761–790. <https://doi.org/10.1177/1078087405276006>

Nordens Välfärdscenter. (30 september, 2021). *Segregationen i Sverige har ökat*. <https://nordicwelfare.org/integration-norden/nyheter/segregationen-i-sverige-har-okat/>

100 Resilient Citites. (2019). *Social Cohesion: A Practitioners Guide to Measurement Challenges and Opportunitites*.

Schiefer, D., & van der Noll, J. (2017). The Essentials of Social Cohesion: A Literature Review. *Social Indicators Research*, 132(2), 579–603. <https://doi.org/10.1007/s11205-016-1314-5>

SFS 2003:460. *Lag om etikprovning av forskning som avser människor*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460/

SOU 1975:51. *Bostadsförsörjning och bostadsbidrag: Slutbetänkande av boende- och bostadsfinansieringsutredningarna*. https://weburn.kb.se/metadata/017/SOU_7258017.htm

Sundbybergs stad. (2009). *Detaljplan för sydvästra delen av Rissne, Lavettvägen i Sundbybergs stad*. <https://www.sundbyberg.se/download/18.7b7530f61399a783d73c02/1366115782855/1.pdf>

Sveriges Radio. (2007, 24 januari). *Hysesrättsstrid i Sundbyberg*. <https://sverigesradio.se/artikel/1163712>

Söderhäll, M., & Alm Fjellborg, A. (2022). Housing production, tenure mix and social mix. *Housing Studies*, 39(1), 272–296. <https://doi.org/10.1080/02673037.2022.2045004>

Van Kempen, R., & Bolt, G. (2009). Social cohesion, social mix, and urban policies in the Netherlands. *Journal of Housing and the Built Environment*, 24(4), 457–475. <https://doi.org/10.1007/s10901-009-9161-1>

Villarreal, A., & Silva, B.F.A. (2006). Social cohesion, criminal victimization and perceived risk of crime in Brazilian neighborhoods. *Social Forces*, 84(3), 1725–1753. <http://doi.org/10.1353/sof.2006.0073>.

Uitermark, J., Duyvendak, J. W., & Kleinmans, R. (2007). Gentrification as a Governmental Strategy: Social Control and Social Cohesion in Hoogvliet, Rotterdam. *Environment and Planning. A*, 39(1), 125–141. <https://doi.org/10.1068/a39142>

Bilagor

Bilaga 1: Introduktionsbrev

INSTITUTIONEN FÖR EKONOMI OCH SAMHÄLLE

Enkätundersökning

Om social sammanhållning i ditt bostadsområde

Hej!

Vi är två studenter på Göteborgs Universitet som gör en studie om den sociala sammanhållningen bland boende i ditt bostadsområde. Studien undersöker bostadsområden som tidigare bestått av hyresrätter men som på senare år blandats upp med villor, parhus, radhus och bostadsrätter. Studien syftar till att ge en större kunskap om den sociala sammanhållningen mellan boende i olika bostadstyper och upplåtelseformer. Resultatet kommer att publiceras i en kandidatuppsats.

Vi söker nu deltagare till vår enkätundersökning, och riktar oss till dig som är över 18 år och är boende i området runt Lavettvägen, Pjäsbacken och Ryttmästarvägen. Enkäten beräknas ta cirka 10 minuter att besvara och flera boende inom samma hushåll kan genomföra undersökningen individuellt.

Genom att delta i enkätundersökningen kan du bidra till att skapa en större kunskap om sambandet mellan bostadsblandning och den sociala sammanhållningen på grannskapsnivå. Deltagandet i enkätundersökningen är anonymt, vilket innebär att personliga data såsom namn, e-postadress, telefonnummer och adress inte kommer att samlas in. Den information som du lämnar i enkätundersökningen kommer endast att användas i forskningssyfte. Informationen kommer inte användas på ett sådant sätt att någon kan koppla dig till dina svar.

Så här gör du för att delta i enkätundersökningen:

1. Öppna kamerafunktionen på din telefon eller surfplatta
2. Rikta nu kameran mot rutan här till höger.
3. Klicka på symbolen som dyker upp

Eller skriv in länken nedan i din webbläsare:

<https://forms.gle/avJ4Z6mE9j2u3uo77>

Tack för att du är villig att delta i vår undersökning, vid frågor mejla: gusrosiax@student.gu.se

Med vänliga hälsningar, Alva Lo Svensson & Axel Rosin

Enkätundersökning om social sammanhållning i ditt bostadsområde

Denna enkätundersökning riktar sig till dig som är över 18 år och bor i området runt Lavettvägen, Pjäsbacken och delar av Ryttmästarvägen. Enkäten undersöker social sammanhållning i bostadsområde som tidigare bestått mestadels av hyresrätter men som på senare år har blandats upp med radhus, parhus, villor och bostadsrätter.

I enkäten kommer du som boende att få besvara frågor om hur du upplever ditt **bostadsområde**. Med bostadsområde menar vi de bostäder som ligger i området runt ovan nämnda adresser (se områdesbild).

I några frågor vill vi att du istället svarar utifrån din upplevelse av att bo i Rissne som helhet. I enkäten kommer vi tydligt skriva ut vilka frågor som handlar om ditt bostadsområde och vilka frågor som handlar om Rissne.

Enkätundersökningen är anonym och ska fyllas i individuellt, flera personer i samma hushåll kan alltså genomföra undersökningen. Uppskattningsvis tar den 10 minuter att genomföra.

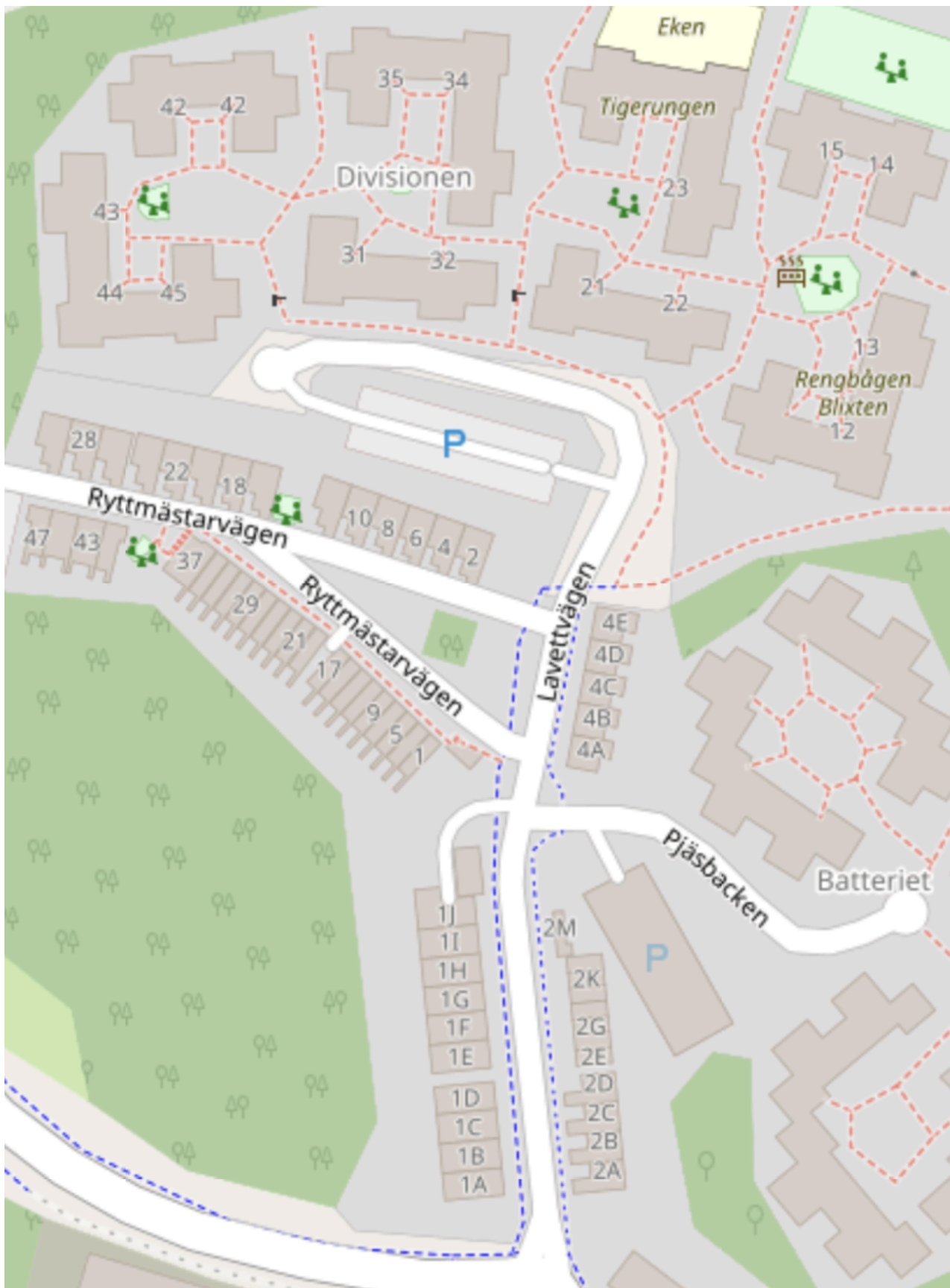
Har du frågor? Hör gärna av dig till: gusrosiax@student.gu.se

Vänliga hälsningar,

Alva Lo Svensson & Axel Rosin, studenter vid Göteborgs universitet.

* Anger obligatorisk fråga

Bostadsområde runt Lavettvägen, Pjäsbacken och Ryttmästervägen

Namlöst avsnitt

1. Vilken bostadstyp bor du i? *

Markera endast en oval.

- Hyreslägenhet
- Bostadsrättslägenhet
- Villa / radhus / parhus i äganderättsform
- Villa / radhus / parhus i bostadsrättsform
- Villa / radhus / parhus i hyresrättsform
- Övrigt: _____

2. Hur gammal är du? *

Markera endast en oval.

- 18 - 25
- 26 - 35
- 36 - 45
- 46 - 55
- 56 - 65
- 66 - 75
- 76 och uppåt
- Vill inte svara
- Under 18
- Övrigt: _____

3. Har du barn? *

Markera endast en oval.

- Ja (barn under 18 år)
- Ja (barn över 18 år)
- Ja (både under och över 18 år)
- Nej
- Vill inte svara

4. Hur länge har du bott i ditt bostadsområde? *

Markera endast en oval.

- Mindre än 1 år
- 1 - 4 år
- 5 - 10 år
- 11 - 15 år
- Mer än 15 år
- Uppvuxen och har återvänt efter boende i annat område
- Övrigt: _____

5. Var bodde du innan du flyttade till ditt nuvarande boende? *

Markera endast en oval.

- Boende inom samma bostadsområde
- Boende i ett annat bostadsområde inom samma stadsdel
- Boende i en annan del av Stockholms län
- Boende i en annan del av Sverige
- Boende utanför Sverige
- Övrigt: _____

6. Vilken bostadstyp bodde du i innan du flyttade till den bostad du bor i nu? *

Markera endast en oval.

- Hyreslägenhet
- Bostadsrättslägenhet
- Villa / radhus / parhus i äganderättsform
- Villa / radhus / parhus i bostadsrättsform
- Villa / radhus / parhus i hyresrättsform
- Övrigt: _____

7. Vilket kön har du? *

Markera endast en oval.

- Kvinna
- Man
- Ickebinär
- Annat alternativ
- Osäker
- Vill ej svara

8. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning? *

Markera endast en oval.

- Arbetar heltid
- Arbetar deltid
- Tjänstledig eller föräldraledig
- Studier
- Ålderspensionär
- Sjuk- eller aktivitetsersättning (sjukpensionär)
- Hemmafru eller man
- Jobbar inte eller arbetsökande
- Övrigt: _____

9. Vilken är din högsta avslutade utbildning? *

Markera endast en oval.

- Grundskola eller motsvarande
- Gymnasieexamen eller motsvarande
- Eftergymnasial utbildning, ej högskola / universitet
- Studier vid högskola / universitet
- Examen högskola / universitet
- Övrigt: _____

10. Vilken typ av relationer har du inom ditt bostadsområde? (Här är det möjligt att välja flera svarsalternativ)

Markera alla som gäller.

- Familj eller partner inom samma hushåll som jag
- Familj eller partner som bor i ett annat hushåll
- Släkt
- Vänner
- Bekanta
- Arbetskollegor eller kurskamrater
- Inga relationer
- Övrigt: _____

11. Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?

Markera endast en oval.

- 1 2 3 4 5
- Inte Helt och hållet

Sociala relationer

Nu kommer du att få besvara några frågor och påståenden som handlar om sociala relationer i ditt bostadsområde

12. **Upplever du att det finns utrymme för dig att påverka din närmiljö? Exempelvis användning av utemiljöer, gemensamma ytor och beslut om boenderegler**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Inte Helt och hållet

13. **Hur tänkbart är det att du skulle låta din granne exempelvis hämta post, mata katten eller vattna blommorna medan du är bortrest?**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Inte Utan tvekan tänkbart

14. **Jag är engagerad i mitt bostadsområde. Exempelvis engagerad i en boendeförening, lokal idrottsförening / kulturförening eller andra lokala projekt**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Inte Väldigt engagerad

15. Hur ofta umgås du med människor i ditt bostadsområde som bor i samma typ av upplåtelseform som du (hyresrätt, bostadsrätt eller äganderätt)? Med umgänge menar vi exempelvis fika, pratstund med andra föräldrar vid lekplatsen, umgänge kopplat till en fritidsaktivitet eller föreningsliv

Markera endast en oval.

- Mindre än en gång per år
- 1 - 3 gånger per år
- 1 - 3 gånger i månaden
- 1 - 3 gånger i veckan
- Nästintill varje dag
- Vet inte / vill inte svara

16. Och hur ofta umgås du med människor i ditt bostadsområde som bor i en annan typ av upplåtelseform än vad du gör (hyresrätt, bostadsrätt eller äganderätt?). Med umgänge menar vi exempelvis fika, pratstund med andra föräldrar vid lekplatsen, umgänge kopplat till en fritidsaktivitet eller föreningsliv

Markera endast en oval.

- Mindre än en gång per år
- 1 - 3 gånger per år
- 1 - 3 gånger i månaden
- 1 - 3 gånger i veckan
- Nästintill varje dag
- Vet inte / vill inte svara

17. Hur brukar interaktionen mellan dig och dina grannar generellt te sig? *

Markera endast en oval.

- Hälsar inte
- Vänlig nickning eller leende
- Hälsning
- Frågar hur läget är
- Längre pratstund
- Vet inte / vill inte svara

18. Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i ditt bostadsområde?

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Inte Helt och hållet

Sociala relationer**19. I mitt bostadsområde känner jag mig trygg att utöva min kultur, livsåskådning eller livsstil den utsträckning jag vill**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

20. Jag upplever att jag blir bemött med respekt av människor i mitt bostadsområde

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

21. I mitt bostadsområde upplever jag att det finns en uppdelning mellan de som bor i lägenhetshus och de som bor i fristående villor / radhus / parhus

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

Inställning till det kollektiva

Nu kommer du att få besvara några frågor som handlar om inställningen till det kollektiva i ditt bostadsområde

22. Människor i mitt bostadsområde är villiga att hjälpa varandra när problem uppstår.

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

23. **Jag anser att människor i mitt bostadsområde respekterar och tar väl hand om områdets allmänna ytor och lokaler**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

24. **Jag anser att människor i mitt bostadsområde följer områdets regler och bestämmelser**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

Identitet och platsanknytning

Nu kommer du att få besvara ett par frågor och påståenden vad gäller identitet och platsanknytning. Utgå nu ifrån **Rissne** som helhet istället för det närmaste bostadsområdet

25. **Jag känner att jag verkligen hör hemma i Rissne**

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

26. Jag hade inte kunnat se mig själv bo i ett annat område än Rissne

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

27. Rissne är en viktig del av mitt vardagsliv. Med vardagsliv menar vi dagliga rutiner, ärenden och vardagliga sysslor.

Markera endast en oval.

1 2 3 4 5

Stän Stämmer helt och hållet

Det här innehållet har varken skapats eller godkänts av Google.

Google Formulär